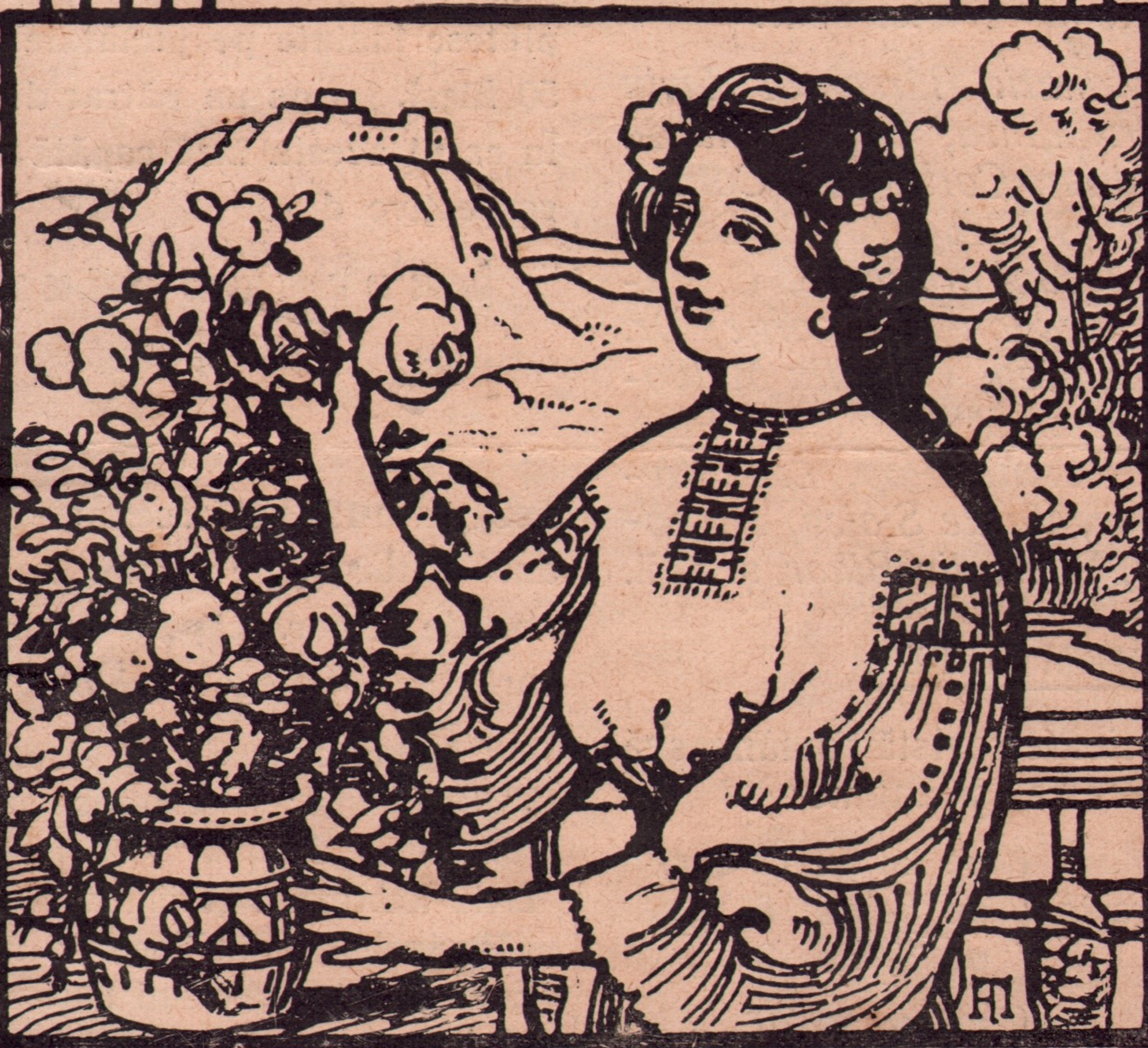

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

CUPRINSUL:

Redacția: Cetitorilor, articol.

I. U. Soricu: Colindătorul, poezie.

Al. Ciura: Episcopul Dr. Valeriu T. Frențiu.

P. Dulfu: Nașterea Mântuitorului, poezie.

Ion Agârbiceanu: Un moralist, schiță.

T. Murășanu: Sonet, poezie.

Oreste: Poetul, poem dramatic.

Maurice Maeterlinck—Elena Farago: Tăcerea.

S. Bornemisa: Vor trece anii-mi repezi, poezie.

Corneliu Moldovan: Pastorală, poezie.

Ion Dragoslav: Povestea lui Moș Crăciun.

Ecaterina Pitiș: Căntece, poezie.

A. Ady—Vasile Stoica: Mi-e dor, poezie.

D. M.: Cronică documentară: Boala la fiare.

Aurelia Pop: Scrisoarea unui copil către Moș Crăciun, poezie.

Viora din Bihor: Cântec, poezie.

Lázár—Ciura: Floarea Betuliei, roman.

L. C.: Moda.

FLORI DE-O ZI: Leontina Ciura: Crăciunul.

— Vasile Stoica: Parsifal. — R. Mărgăan:

Trei păstori se întâlniră. — ** Romanul nostru.

— Simion Gogan: Stefan Lázár.

— I. Costa: Răvaș, poezie. — A. P.: Război-

rea Harapilor. — Abonenților noștri.

Scrisori dela redacție. — Ilustrații.

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTAMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese novele, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dragnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	{	pe un an 12 cor.
		pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	{	pe un an 20 „
		pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonenților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonenții cari plătesc până în 15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonenților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Alexandru Ciura: „Amintiri“ . . . . „ 1.60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ . . . . „ 1.50

Acest favor se acordă și abonenților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit franco îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonenții vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Al. Ciura: „Amintiri“ . . . . . „ 1.60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ . . . . . „ 1.50
„Almanahul scriitorilor dela noi“ . . . . . „ 1.60
Ermil Borcia: „Versuri flușturate“ . . . . . „ 0.60
„Cele mai frumoase“, poezii populare „ 0.60

□ □ □

Rugăm pe toți abonenții noștri să binevoiască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prietini, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie-Szászváros.

OSINZEANA

REVISTA LITERARA ILLUSTRATA ···· REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 5 Ianuarie n. 1913.

Nr. 1—2.

CETITORILOR

În fiecare zi dejunăm și cinăm, și ne culcăm în fiecare seară, și actele acestea vin, revin, se repetă dealungul întregii noastre existențe, fără nici o silă, fără nici o oboseală, fără ca să ne treacă prin gând vreodată să strigăm: „iar!“ de câteori le îndeplinim. Le începem din nou, le sfârșim din nou, cu aceiaș vigoare, cu acelaș simț, căci mereu ne par inedite. Sunt, într'adevăr, evenimente omenești cari nu devin niciodată banale, ori decâteori s-ar repeta, și printre acestea se numără în primul rând sărbătorile, duioasele sărbători, pe cari le așteptăm și în acest an, după cum le-am așteptat de atâția ani până acuma, cu acelaș sentiment de vagă reculegere și de voioșie solemnă.

Și le mai așteptăm aceste zile consacrați, cu gândul nelămurit al unei reîntineriri posibile, cu gândul că cu ele se sfârșește o epocă și se începe una nouă, o epocă mai bună, mai bogată, o epocă de emoțiuni mai blânde și de izbânzi mai fericite. Sărbătorile se anunță printr'o atmosferă ciudată de pietate și de idealism, care ne împinge a ne concentra pentru câțva timp gândurile împrăștiate, sentimentele răspândite, iluziile fărâmițate în atâtea zbuçiume cheltuite în lupta pentru trai.

Și ce ar fi viața omenească, viața aceasta așa de lungă și așa de scurtă, șirul acesta de străduinți variate, la capătul căruia stă întotdeauna vecia, ce ar fi viața noastră fără de sărbători? Ele întretaie lunga monotonie a vremii, ele strălucesc ca tot atâtea felinare, aprinse în mohorâtul deșert al existenței. Și sufletele noastre se înviorează la aceste lumini puse stavilă între noi și nemărginire, căci ele gonesc fantomele nihilismului din mintea noastră.

*

Și anul acesta vom sărbători deci Crăciunul, magicul și albul Crăciun. Un șir de zile

de pace și de odihnă ni se prăgește, zile în cari uităm de năcazurile de afară și rechemăm ca pe niște oaspeți scumpi, amintirea clipelor celor mai duioase din trecutul nostru. Vom fi așadar încă odată fericiți, în mijlocul familiei, a rudelor, a prietenilor noștri. Uitați vor fi aceia pe cari nu-i iubim, fețele antipatice ori vrăjmașe, gândurile aspre de răzbunare și de ură. Sărbătorile au neprețuitul dar de a așterne în spiritul nostru ca un vâl des peste tot ce nu e gând de iubire și de credință.

Să profităm de aceste zile de reculegere senină, în care grijile amorteșc, în care urile adorm, în care iubirile se întetesc. Să reînoim provizia de iluzii în sufletele noastre uzate de luptele mărunte pentru trai. O epocă nouă va începe de fapt pentru noi, hrănită de momentele duioase ale acestor ceasuri de sărbătoare, căci ele, chiar după ce trec, lasă în urma lor, ca pe o coadă străvezie de cometă, un lung cortegiu de sentimente și de idei cari întrețin în noi pornirile bune reînviolate în răstimpul acesta așa de scurt.

*

Când cineva, după o viață îndeungată și zbuçiumată, după o viață plină de evenimente, trece odată pragul palatului, a casei, a bordeiului în care s-a născut, în care a crescut, în care a trăit până la un timp, el se simte prins de o tulburare adâncă și înconjurat de o liniște imensă. Cu ușa care s-a închis în urma lui, au pierit dintr'odată, au pierit și au amuțit, toate incidentele vieții lui prezente. Ori pe unde ar fi umblat, ori câți oameni ar fi cunoscut, prin orice locuri ar fi trăit el în timpul celor zece, sau douăzeci, sau treizeci de ani din urmă, în sufletul și în gândul lui, vremea aceasta cu toate peripețiile ei se șterge, dispăre ca prin farmec. Atunci el retrăește trecutul. Înduioșarea îl îneacă până la lacrimi; și într'o fulgerare subită, toate clipele, persoanele și faptele zilelor sfârșite, toate sentimentele și

ideile de odinioară îl apasă cu o dulce violență.

Dispărută, pierită e atunci lumea din afară; uitate personagile, cu cari de atâția ani a venit și vine în contact zilnic. Ca o lampă magică, amintirea lui proiectează pe pereții între cari a viețuit ca copil, toate chipurile iubite de el în acea vreme, toate ființele cari îl înconjurau, mai mult sau mai puțin.

Și când iese din acel lăcaș vrăjit, sufletul lui e plin numai de iubire și mintea de bunăvoință. Răul a amortit în el; iluziile s-au redeşeptat și au gonit amarnicele gânduri. Omul acela a reîntinerit. O epocă veche a murit și alta nouă s-a deşeptat în el. Pare că viața lui s-a reînoit ca prin minune.

...Întocmai așa îmi apar și zilele de sărbători, binecuvântatele zile ale reîntoarcerii spre trecut, ale reîntoarcerii la inocența și la iluziile copilărești. Când atmosfera de sărbători plutește pios în casele noastre, o putere nevăzută ne pune în legătură nu numai cu trecutul nostru și cu aceia pe cari i-am iubit, dar și cu strămoșii noștri perduți în negura timpurilor, cu generațiile anonime cari acum cinci sute sau o mie de ani au sărbătorit și ei, întocmai ca și noi, aceleași zile. Sentimentele lor roiesc în sufletul nostru, în glasul nostru tremură glasul lor, și gesturile noastre nu sunt decât o repetiție a gesturilor pe cari le-au făcut ei.

...Cine a spus că sufletul nu e nemuritor?

*

Sărbătorile ne silesc mai întâi de toate a înturna ochii și gândul nostru către tot ce iubim. Ne amintim cu plăcere de prietenii pe care îi cunoaștem, ne gândim cu duioșie la cei pe cari nu-i cunoaștem și totuși îi iubim. Ne gândim la scriitorul, la pictorul, la compozitorul care ne-au dăruit clipe de mulțumire, și când suntem și noi scriitori, la acei al căror condei se plimbă pe aceleași coloane ca și al nostru, și ne gândim, mai ales, cu o emoțiune adevărată la acei cari ne citesc.

Cetitori ai „Cosinzenei” cari ne faceți cinstea să petreceți cu privirea slovele în cari punem de atâtea ori sbuciumele noastre, vouă vă trimitem în primul rând cele mai bune gânduri. Pe cei, cari vă cunoaștem vă evocăm cu drag, siluetele voastre se înalță depline sub pleoapele noastre, vă vedem gesturile, vă auzim glasul. Iar pe voi aceia, al căror aspect fizic ne e necunoscut, vă reconstituim totuși în mintea noastră, și numele voastre pe cari le cetim prin registrele administrației, se colorează, se însuflețesc, se transformă în sufletul nostru în tot atâtea ființe, pe cari le vedem, le auzim, le iubim.

Și vă evocăm, cetitori ai „Cosinzenei”, vă evocăm în decorurile voastre familiare, în interiorurile voastre, seara, la lumina lămpii, cu frunțile radioase în radioasa atmosferă de sărbători. Vă evocăm, moșnegi venerabili, bărbați în floarea vrâstei, grațioase doamne și fecioare visătoare și gingașe. Fiecare dintre dvoastră trebuie să aveți un gând, o dorință, o iluzie. Și gândul acesta, dorințele acestea, iluziile acestea noi încercăm să le reconstituim, și vă urăm să se îndeplinească după voia dvoastră.

Vă cunoaștem și vă iubim, cetitori necunoscuți care prindeți din când în când câte o părticică modestă din modestul nostru suflet. Vă strângem mâna cu duioșie. Și am dori ca din rândurile acestea, din rândurile acestea așa de seci, să se desfacă, ca pulberea de pe aripa unui fluture, urarea de sărbători, urarea caldă, vibratoare, adâncă pe care vi-o trimitem din adâncul sufletului și pe care condeele noastre știu așa de rău să o exprime!

REDAȚIA „COSINZENEI”.

Colindătorul

*A rămas de-acuma ulița pustie
Și colindătorii veseli au tăcut,
Nu mai vin acuma. Ulița-i pustie,
Dar la geam, cu zorii zilei, o să-ți vie
Dorul meu, că-l cheamă glasuri din trecut.*

*Pelerin cucernic, a pornit pe cale,
Că ți-a fost odată scump și-atât de drag.
Pelerin cucernic împleți pe cale
Leagăn de mătase visurilor tale
Și cântări din șoapte vântului pribeag.*

*Și, când o să vadă stânsa lumânare,
O să se 'nfioare, ca și altădat',
Și-o să-i spună iară stânsa lumânare
Că'mpleți zadarnic leagăn și cântare,
Căci pe dânsul nimeni nu l-a așteptat.*

*Și cum stă pe maluri trist corăbierul,
Când i-a dus furtuna scumpele comori,
Cum privește zarea trist corăbierul,
Va privi cu ură stelele și cerul
Cel mai fără parte din colindători.*

*Tu, visându-ți lumea basmelor senine,
N-o să simți, că plânge singur, obidit,
N-o să-ți curme firul basmelor senine
Focul celui, care știe să se'nchine,
Însă ruga nimeni nu i-a auzit.*

*Și cu ce căldură a pornit pe cale,
Mai grăbit, ca zborul vântului pribeag,
Și cu ce căldură a-mpletit pe cale
Leagăn de mătase visurilor tale,
Și ți-a fost odată scump și-atât de drag!..*

I. U. SORICU

Vapoarele moderne sunt astfel aranjate, încât omul călător găsește pe ele toate cele de ce are nevoie. Are la îndemână cafenea, are frizer, prăvălii; ba sunt vapoare, pe cari apare re-
gulat în fiecare dimineață și ziar, aducând toate veștile însemnate din lumea mare, primite prin telegrafia fără fir. Chipul nostru arată sara ajunului pe un vapor. Părinții într'o pră-
vălie cumpără copilașilor daruri de Crăciun.

EPISCOPUL Dr. VALERIU TRAIAN FRENȚIU

de ALEXANDRU CIURA

Dieceza românească unită din Lugoj, după o scurtă văduvie, a avut mângăierea, de a saluta în fruntea sa, pe noul său mire și ocrotitor, în persoana S. Sale vicarul din Hațeg, fost protopop al Orăștiei.

E o dieceză tineră aceasta, în care, alături de munca înaintașilor, se recere o mână de fier și un cap luminat, pentru a conduce mai departe opera binefăcătoare a luminii.

Noul arhiepiscop, căruia i s-a încredințat această dignitate, ia pe umerii săi și o sarcină deosebit de grea, ca toți arhiepiscopii noștri, cari au menirea sublimă și dificilă, de a conduce naia lui Hristos spre limanul biruinții.

Sunt vremuri așa de grele acestea, prin care trece neamul nostru românesc, și, îndeosebi, biserica românească unită cu Roma.

Sunt vremuri de o extremă importanță și ceice iau asupra-și sarcina măreață de a cărmui naia prin talazurile înfuriate, ce se zbuciumă în preajma ei, vor ști, *mai mult ca până acum*, să-și dea seama de marea responsabilitate, ce apasă asupra mitrei aurite; marea responsabilitate, cu care dătoresc Judecătorului de sus și forului istoriei noastre bisericesti.

Căci cărja pastorală și coroana într'aurită nu sunt destul de puternice pentru a salva activitatea nimănui, care le-a stăpânit, fără a fi dat seamă de toate îndatoririle, ce sunt strâns legate de aceste strălucite insignii!

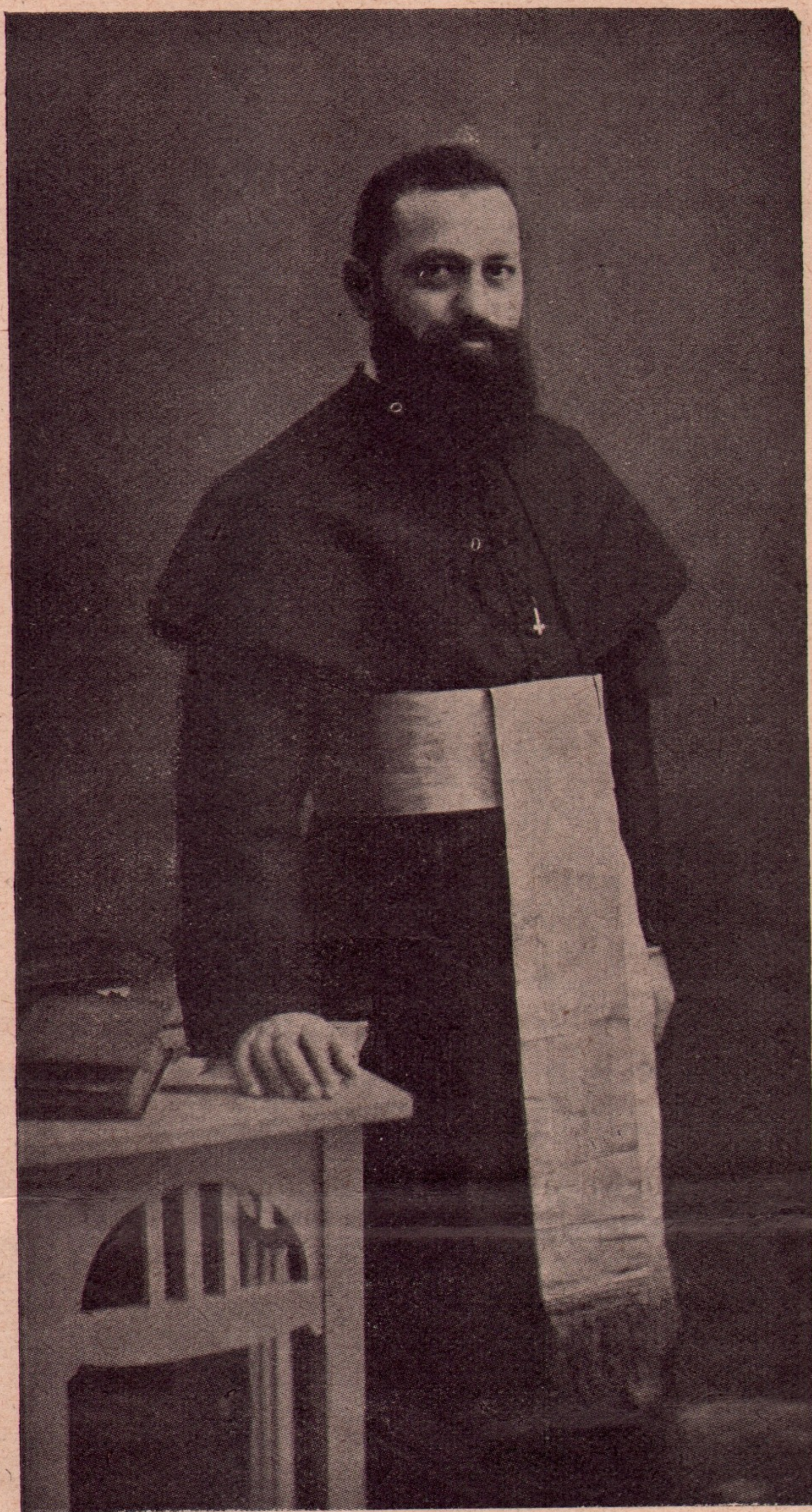
* * *

Personalitatea noului episcop unit Valeriu al Lugojului, pe care îl cunoaștem destul de aproape din activitatea, ce a dezvoltat-o în nemijlocita noastră apropiere, ne dă toată asigurarea, că nădejdiile ce s-au legat de denumirea I. P. S. Sale, vor fi acoperite pe deplin.

Este în floarea vârstei — în anul al 37-lea — bărbat înzestrat cu înalte pregătiri științifice, preot zelos, cu un trecut curat și bogat în zelul pentru vestirea cuvântului Evangheliei și preamărirea cultului dumnezeesc. Cât pentru sentimentele naționale ale noului arhiepiscop, nu avem de asemeni nici o îndoială; dovadă ne e trecutul lui și creșterea la școalele românești din Blaj.

Sunt elementele de lipsă pentru ca un arhiepiscop, la o vârstă așa de frumoasă și cu un zel apostolic atât de fervent să se ridice, treaptă de treaptă, nu numai pe scara dignității, ci pe aceea a meritelor adevărate, pe cari istoria noastră bisericască și națională le va însemna odată cu slove de aur, în Analele sale.

Ne transpunem în sufletul credincioșilor și analizăm multele nădejdi, ce se zbat acolo, cerând cu tot mai mare stăruință: întruparea. Ei cer un părinte adevărat, un arhiepiscop pătruns până în adâncul inimii

Episcopul Dr. Valeriu Traian Frențiu

sale, de adevărul Evangheliei, ce o vestește. Ei cer o rază de lumină, o rază de credință mai intensivă, în haosul de îndoieli și scepticism, ce ne învăluie de pretutindeni. Până mai ieri-alaltăieri, neamul nostru a fost ferit de miasmele ucigașe, ce subminează temeliiile credinții; cel puțin neamul nostru din această țară, căruia belșugul și risipa nu i-au dat prilej să-și permită luxul de a imita alte popoare — cel francez de pildă — în partea lor cea mai vulnerabilă: necredința. Probabil, că alte neamuri, cu altă forță de rezistență, își pot permite, pentru un interval oarecare acest lux, dar și ele au regretat întotdeauna această risipă de energie și după revoluția franceză, ca și azi — după izgonirea preoțimei — s-aude tot mai lămurit strigătul dureros: „Înapoi, la biserică!”

Noi, din darul lui Dumnezeu, nu suntem așa de „avansați” încă. Dacă ar fi să examinăm însă mai cu deamănuntul drojdia credinții, ce a mai rămas în su-

fletul cărturărimii noastre, ne-am alege cu o respectabilă cantitate de scepticism.

Cât pentru masele mari ale poporului — milioanele, cari muncesc și rabdă cu credința în Cel de sus — nu putem spune, că credința lor ar fi tot așa de statornică, cum eră pe vremuri. În lipsa vestirii mai stăruitoare a cuvântului dumnezeesc, s-au ridicat profeți mincinoși, cari au amăgit un mare număr al credincioșilor, cu rătăcirii anabaptiste; și mrejiile primitoare ale socialiștilor-demagogi au început a pescui și în valurile noastre turburi...

Preoțimea dela sate, își face, de sigur — în cea mai mare parte — datoria de apostoli ai adevărului evanghelic, dar dacă munca lor nu iese cu totul biruitoare la suprafață, responsabilitatea nu cade numai asupra lor, ci asupra celor ce stau în fruntea cărmuirii, cari n-au luat toiagul puterii în mână pentru a rămâneă șintuiși pentru totdeauna în tronul lor arhieresc, prezidând ședințele, la masa verde...

Toiagul puterii, e în aceeaș vreme, toiagul *privilegiului* pentru toți arhieriei noștri, cari au datoria de a cunoaște din imediata lor experiență toate năcazurile și toate dorințele credincioșilor, ce li s-au încredințat spre păstorire.

* * *

E apoi duhul apostolic al arhierilor; dragostea lor de neam.

Fără aceste două pietre scumpe, coroana lor într'aurită nu va avea nici o strălucire.

Spiritul apostolic îi va ridică la acea evanghelică înălțime, despre care scris este: „Tot cel ce se umilește, înălță-se-va.“ Ei vor vedeă în cel din urmă preot dela sate un *frate* în Hristos, un tovarăș în munca dificilă și măreață a mântuirii sufletelor; și în cel din urmă credincios, vor vedeă un *suflet*, un suflet alcătuit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; un suflet ce așteaptă hrană, pentru a se ridică din negurile întunerecului și ale păcatului, spre lumină și viață nouă...

Dragostea de neam, le va aduce aminte de obârșia luminoasă a acestui neam fără noroc; de seria lungă de ispășiri și suferințe, prin cari a trebuit să treacă, până aci.

Le aduce aminte de stipendiile și prescura românească, cu cari au crescut, din sudoarea acestui neam, stăpânitor al lumii, pe vremuri...

Și nu vor face nici cel mai mic pas, care să nu conglăsuiască întru toate, cu interesele cele mai vitale ale neamului, ce i-a crescut și le-a dat în mână cărja arhierescă, punând pe capul lor cunună de peatră scumpă...

* * *

Nu mă îndoesc nici o clipă, că toate aceste nădejdi se vor realiza, cu denumirea noului episcop Valeriu Traian al Lugojului.

De aceea îl salut, cu dragoste, dorindu-i din suflet:

— *Mulți ani, energie și izbândă!*

O O O

Nașterea Mântuitorului

— TRADUCERE —

*În Vitleem colo'n oraș,
Dormiau visând locuitorii;
Iar lângă turmă, pe imaș,
Stăteau de pază, treji, păstorii.*

*Și'n miez de noapte dulce cânt
Din cer cu stele-a răsunit.
Se rumenise cerul sfânt...
Păstorii s-au cutremurat.*

*Din slăvi un înger coborî:
— „Fiți veseli“, îngerul le-a spus,
„Plecați! și'n staul veți găsi
„Pe craiul stelelor de sus“.*

*Păstorii veseli în oraș,
Spre staul, cu pași iuți porniră.
Și-un prunc... așa de drăgălaș...
Acolo'n staul ei găsiră!*

*Nici leagăn moale, nici vr-un pat,
Doar fân mirositor pe jos...
Pe fân, în iesle sta culcat
Micuțul prunc... Isus Christos.*

*El, fiul Domnului și craiu
Al stelelor de farmec pline,
De-atunci cu drag la noi, din raiu,
În fiecare iarnă vine!*

P. DULFU

Cei trei crai dela răsărit. Frescă de Giotto în Capella dell'Arena din Padua.

UN MORALIST

I. AGÂRBICEANU

Vasile Albu avu ce alerga prin oraş până reuşi să cumpere tot ce avuse de târguit! Cum locuia într'un sat depărtat, cu drumuri rele, — vara desfundate, iarna pline de cclşi, de măsele uriaşe, venia rar la oraş şi, chiar atunci, cu punerea capului. Nu era uşor să cobori nici să urci hula dintre Aluniş şi Piatra, care se rotunzia sub cer ca o căldare uriaşe, răsturnată, nici nu era lucru de toate zilele să faci trei kilometri pe-un drum îngust numai cât o faşie de pânză, sub care vuiau apele nehodinite, apele de munte, cari se rostogoleau spunând peste bolovanii văii adânci. Era desul să te niâlneşti c'un car ce-ţi venia în faţă, ca să te icueşti cu căruş cu tot în drum şi să-ţi treacă un ceas până reuşiai să treci pe lângă cel ce-ţi eşi în cale. Apoi iarăş pe Coasta Cornului la vale trebuia să ai opritori bune şi cai tari în piept, ca să ajungi în pace la poale. Unde mai pui râuleţul dintre hotarele Pietrii şi ale Băişoarei care acum era un părăiaş, acum apă lată cu armăsari nebunafeci în matcă, îndată ce cădeau ploi, Dumnezeu ştie pe dealurile cărui hotar!

Astfel Vasile Albu, care era slujbaş într'un sat după spatele lui Dumnezeu, venia rar la oraş, spre norocul lui de attel, dar spre nenorocirea doamnei Geni, nevastei sale. Spre norocul lui, pentru că era straşnic iubitor de chefuri, şi cum era dornic de ele, decâteori venia la oraş îl apuca ziua următoare şi mergea acasă fără un ban în buzunar; spre neericirea nevastei, pentru că ea aproape numai de două-trei ori pe an ajungea la unii articlii de bucătărie, de cosmetică, de toaletă. Prăvălia din sat iac'aşa!

Vasile Albu iubea chefurile — o patimă rămasă din tinereţe. Dar nu era om rău, nici stricat. Din potrivă îşi purta slujba cu foarte mare cinste, era mulţumit cu traiul care-l putea avea, şi decât să câştige ceva pe nedreptul, mai bine ar fi răbdat de foame zile întregi. El avea o vorbă pe care o spune la toată lumea: „puşin, dar cinstit“. Sentinţa aceasta o spune de câteori făcea aluzie la slujba ce ocupa, la venitele ce le avea, la locuinţa pe care o ţinea cu chirie, chiar la vestmintele cu cari se îmbracă, el şi cocoana, cocoana şi băieţii — patru feciori şi o fată — o spune chiar şi când bea o jumătate de vin.

Vasile Albu mergea cu cinstea aşa de departe, încât venind la oraş, deşi drumul întreg se gândia la un chef, înainte de toate târguia tot cu ce-l încredinţa nevasta, şi numai după aceea îşi aducea aminte că şi el are să-şi cumpere una-alta. Dar, din lucrurile ce-i trebuiau lui, abia luă din zece unul, pentru că altfel nu i-ar fi rămas bani să iee un prânz la birtul favorit încă de pe când era student în oraşul acesta, şi să bea un strop de vin. Iar, din multele însemnări pe cari i le făcuse de-acasă nevastă-sa pe bucăţele de hârtie, n-ar fi şters ceva pentru toată lumea.

Astfel el, îndată ce ajungea în oraş, începea să

colinde prăvăliile, băcăniile, apoteca, cofetăria; se purta grăbit, se vâră printre oameni, dispărea repede în prăvălii, şi, decâteori eşiă dintr'una s-alerge în alta, pachetele din mânilor lui erau tot mai multe. Ajungea uneori atât de îngrămădit de ele, încât braţele nu-i mai puteau sluji nici să deschidă uşa prăvăliilor în cari mai avea să între.

Atunci se ruga de vreun trecător:

„Te rog, fă atâta bunătate“, şi arăta uşa.

Trecătorul, dacă era om de omenie, se opria, îi deschidea, privindu-l cu mirare ori cu compătimire. Erau însă destui cari, aruncându-i o privire de dispreţ la rugarea lui, mergeau mai departe.

De! multora li se va fi părut ridicol omul acesta înalt, slab ca o blană, c-o mustaţă îmburzoiată ca de viitor, cu faţa suptă, palidă, cu umerii obrazilor eşişi, cu mărul lui Adam ca o vertebră, plimbându-se mereu pe grumazul lung şi subţire — văzându-l cum aleargă, cum înoată între pachetele. Dar Vasile Albu era om conştiincios, era bărbat şi tată bun, şi nu luă în seamă privirile de batjocură ale nimănui. El simţea o căldă şi adâncă mângăiere decâteori i se mai înmulţea cu unul pachetele, el se gândea la bucuria nevastei şi a copiilor şi nu-i păsă de oamenii aceştia streini cari îi aruncau priviri ciudate, ori chiar se opriau şi priveau în urma lui.

Alergând aşa, numai din când în când se opria, fruntea i se brăzda, între sprâncene i se ridică o dungă: făcea repede, în cap, socola. Zimbea apoi şi se grăbia mai departe. Era un matematician de frunte, se distinsese ca atare chiar în şcoală, şi de multeori se gândea, ce straşnic om financiar ar fi eşiit din el, dacă ar fi avut noroc.

El nu spunea, dealtfel, nici odată: „dacă aş fi avut noroc“, ci „dacă n'ar fi murit taica.“ El, în noroc nu credea; el credea adânc că pentru fiecare om e scris ce viaţă va avea şi era încredinţat că, dacă eşti cinstit şi harnic, poţi răzbi prin lume, orice soartă şi-ar fi hărăzită.

Convingerea aceasta a lui nici nu o desminţea prin nimic; deşi cu salar puşin şi familie mare, nici nevasta, nici copiii nu se puteau plânge, nici vecinii — şi într'un sat toţi oamenii sunt vecini — nu-l puteau vorbi de rău. De! cu femeea, cu doamna Geni a avut el ce-a avut în anii cei dintâi de căsătorie; dumneaei cu nasul mai pe sus, vezi doamne, ca toate femeile: că-i sat ticălos, că-s venite puşine! Dar Vasile Albu a avut marele dar s-o aducă repede la simţul realităţii, adecă s-o convingă că viaţa e aşa cum e, şi nu cum ni-o închipuim noi.

Nu-i vorbă, erau unele guri rele cari spuneau — văzându-l uscat, ca o blană: „Ăsta ştiu că trăeşte, ăsta ştiu c-a dat de dracu“. Dar n-aveau dreptate. Omul nu e cum se arată, ci cum se simte. Şi Vasile Albu se simţea vesel, mulţumit, prin suflet îi treceau adese unde de râs, decâteori putea face vr'o mulţumire familiei. N-avea pretenţii, nu visă ci muncia, şi astfel aflase cheia îndestulirei.

El, deci, venind și astăzi la oraș, a treia-oară în anul acesta, știu că avu să alerge până ce șterse și cea din urmă însemnare a nevestei, — semn că isprăvise cu târguitul. Ar fi avut să-și mai cumpere lui câte ceva. Așa, de pildă, tabachera i se spărsese pe vr'o trei locuri, cu toate cusăturile nevestei. Apoi pălăria își cam ieșise din formă, ba se putea cunoaște foarte cu greu cu care parte trebuie pusă înainte. Pusese ochii și pe-o ținută de os pe care o văzuse într'un galantar. Însă, după ce isprăvi cu târguelile pentru casă, el se opri, îngropat în pachetele, într'un colț de stradă, încreșt din frunte, dunga dintre sprâncene se ivi, și el se convinse repede că nu i-au mai rămas bani și pentru el. Se scumpiseră toate din primăvară, decând nu mai fusese în oraș, — acum era prin Decembrie. Îi mai rămăseseră însă bani să poată lua un prânz și un vin la „Ursul negru“, birtul favorit de pe când era student.

Plecă vesel spre restaurant, Nu se gândi să se înapoieze azi, căci decâteori își pusese așa în gând, se dădă el singur de minciună, și cam nu-i plăcea să mintă pe alții, nu putea suferi să se mintă nici pe sine. Știa că se încurcă la vreun chef. Nu doar c'ar avea cine știe câți bani, din cari să poată face veselie mare, dar aici, la „Ursul negru“, se întâlnea vecinic cu vr'un prieten, tovarăș de școală așezat aici la oraș, care nu-l mai lăsa pe Vasile Albu să plece, ci-l omorâ cu omenia. Oaspeții rari, sunt totdeauna bineveniți, dar las' că Vasile Albu nu era numai pentru asta binevenit.

El își avea trecutul lui aici. Până în clasa a șasea de gimnaz, când muri tatăl său, fusese cel mai bun student și în șase ani n-a fost un tovarăș pe care să nu-l fi ajutat, căruia să nu-i fi șoptit la tablă, cum ședea în banca primă. Și, vedeți, mai sunt în lume oameni cari știu ce-i recunoștința. Se poate foarte ușor că prietini aceștia l-ar fi uitat dacă Vasile Albu ar fi ajuns în vr'un post de invidiat, ori dacă — o singură dată în cei șase ani — ar fi cercat să-și arate superioritatea ca să-i umilească. Dar omul nostru era o fire blândă care nu știa ce-i sumeția, nici arșugul multor tineri deștepți. Astfel când venia în oraș, mulți îl omorâ cu omenia.

Dar se poate, că mai era o cauză, și poate cea de căpetenie, care-l făcea pe Vasile Albu să fie bine venit între prietini mai bine situați decât el. Omul acesta uscat, cu grumazii deșirați, era un cântăreț rar și-un ghiduş de să tot alergi după el. Dar nime n-ar gândi, văzându-l, să aibă o voce așa de puternică, mlădioasă, dulce. Nime n-ar fi bănuț, mai ales, că parul ăsta, dacă bea o jumătaț' de vin, făcea toate poznele din lume. Cântă, flueră din burtă, făcea din grumazi ca muzicantul ce-și climpănește coardele, cântă doine cari păreau că vin din mari depărtări, imită gurduna, clarinetul, cimpoiul — în vremece mărul lui Adam — cât o vertebră i se plimbă domol pe gât, iar prietini săi râdeau să moară și lumea din birt se grămădeă în jurul mesei lor, ca la minune. El însă

nici nu zimbea, numai ochii-i ardeau de mulțumire, și gustă cu sete din vinul vechiu.

Colo după miezul nopții se ridică dela masă și se făcea, — c-am uimitor dar de imitație — cerșitor chilav, jidan cu zdrențe, primpretor, fișpan, protopop — în vremece oamenii se făvăleau pe jos de răs.

Și dorul lui de imitație era mare, dar se poate că sentimentul ridicolului se potență prin faptul că Vasile Albu după toată înfățișarea lui părea un om năcăjit, căruia nu-i poate arde de astfel de gluine.

Așa dar el plecă spre „Ursul negru“, ca de obicei. Când ajunse în poartă îl întâmpină bădicul Ioniță care-l aduse cu căruța lui.

— Azi nu mai e vreme de întors, bădic Ioniță, zise vesel Vasile Albu.

— Ei, nu face nimic domnule; abia se mai hodiește și calul. Plecăm apoi în zori de zi.

— Da în zori de zi, zise Vasile și intră în birt.

Birtașul îl descărcă numai decât de pachetele, îi zimbea mereu, gândindu-se la câștigul ce-l va avea pe urma lui, la noapte.

Vasile Albu se așeză la o masă, își ceru o bere și apoi prânzul și vinul.

Dar cum sorbea din bere, tot câte-un strop, căci era ghiață, zări la o masă, într'un colț de sală, un om care-i deșteptă curiozitatea într'un chip neobicinuit. Țăla de colo! Să se lege de el, să nu se lege? Ah! dar ce! Numai la frunte parcă mai seamănă puțin! Nu poate să fie Gligor Pârnu! Așa o îngrășare prostească nu se poate.

Vasile Albu începă să se frământă pe scaun. Se uită la omul gras și greu care sorbea cu lăcomie supă. Îi vedeă obrații mari, umflați, de-o roșeață ce bătea în negru, grumazii scurți și groși, bărbia enormă, mâinile durdulii. Nu se putea să fie Gligor Pârnu, fost conșcolar al său în clasa a șasea. Și totuși! După frunte judecând...

Dar în clipa asta omul cel gros își ridică privirile din farfurie și Vasile Albu svâcnă de pe scaun. Da, era Gligor Pârnu.

Vasile își luă paharul cu bere, și cu pași largi, trecu printre mese, printre scaune și se opri în fața butoiului de carne. Își făcea cruce în vremece Pârnu îi întinsă o mână uriașă diformă.

„Așa dar nu m-am înșelat!, se miră Vasile Albu.

— Nu, iubite, m-am schimbat ce-i drept; nime nu mă mai cunoaște. Tu, se vede, ți-ai păstrat mereu memoria ta prodigioasă“.

Vasile Albu șeză la masa asta. Birtașul intră cu supă, privi roată prin sală, și când îl zări pe Albu aici, îi aduse supă.

„Îmi dai voe?, întrebă Albu, ne mai putându-se opri din mirarea ce-l cuprinse.

— Cu cea mai mare plăcere, iubite Albule; o să încăpem cumva, zimbă omul cel gras“.

Albu începă să soarbă din supă, dar mereu se opri și se uită la Pârnu.

Ciobani din Palestina.

„Te miri și tu, zise acela înghițând găluște mari de carne.

— Ai pus prea mult pe tine Pârvule, răspuse c-un fel de dis gust Vasile Albu. Obrajii celuia străluceau, dogoreau, eră ceva necurat parcă în toată ființa lui, așa că Albù își pierdù deodată pofta de mâncare. El își aduse aminte că Pârvu ăsta eră cel mai leneș student, că mai făcuse și clasa a șeptea dar că rămase necăpățuit. Îl vedeă acum bine îmbrăcat și prea bine hrănit, îl simțea că-i mulțumit din felul cum mestecă mâncările, din lăcomia ochilor, din scurtele sforțări pe nas ale celui ce se îndopă“.

Birtășul îi aduse și lui Vasile friptura.

„Bine, că te văd, bine că te-am prins și eu odată, începù, sforăind, Pârvu; „să știi că de mine nu scapi ușor“.

Vasile Albu simți o tresărire de dis gust. Cu silă mare luă o bucățică de carne și începù s-o mesteca.

„Într'adevăr, zise el, nu te-am văzut de mult. Trebuie că-ți merge bine!

— Nu mă pot plânge, zimbì omul cel gras, apoi luând un pahar de vin și-l turnă pe gât.

— Ești însurat tu? N-am mai auzit nimic de tine, îl întrebă Vasile.

— Da, sunt însurat.

— Și-ai făcut o parte bună, se vede.

— Da, da, prietine, am fost un om cu noroc, rânji Pârvu.

— Ceva diplomă, după cât știu, n-ai.

— Ce-mi trebuie mie diplomă când am luat pe Minuleasa, răsse înfundat Gligor Pârvu“.

Vasile Albu încetă să mai mesteca carnea din gură, lăsă furculița pe masă și, înspăimântat, îl întrebă.

„Tu ai luat pe Minuleasa?

— Da, prietene.

— Pe crăsmăreasa în birtul căreia făceam uneori chefuri?

— Da, iubite, de doi ani suntem căsătoriți“.

Vasile Albu începù să tremure.

„Dar... aceea eră și cu douăzeci de ani mai în vârstă ca tine, zise el cu vocea scăzută, neputincioasă.

— Ce-are a face!

— Eră ca mama pădurii, mi se pare eră și bețivă — mai șopti Albu tremurând tot mai tare.

— Ce-are a face! Are bani, frățioare, rânji Pârvu.

— Nu glumești?, întrebă Vasile c-o ultimă sforțare de-a se stăpâni.

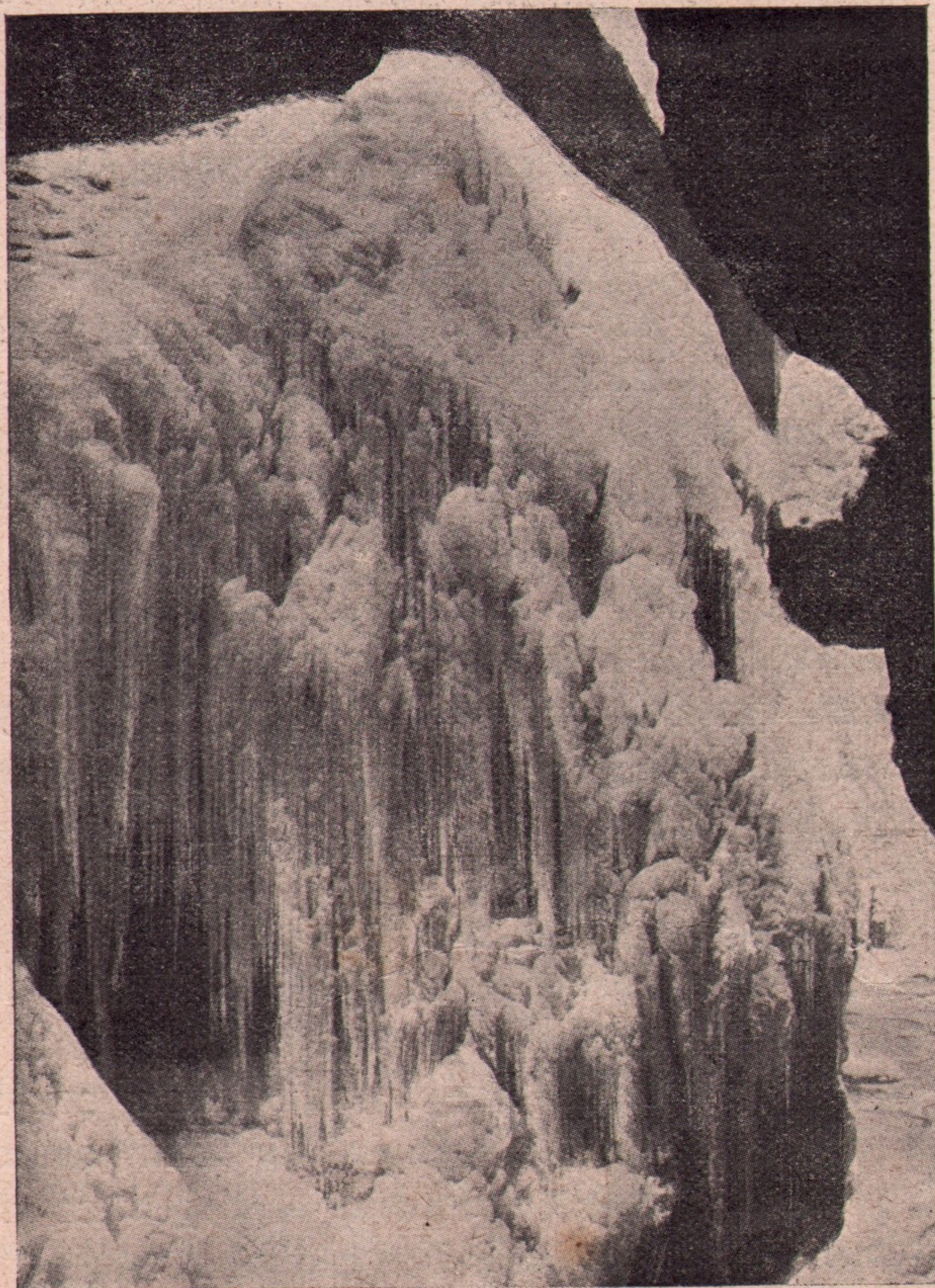
— E adevărat, cum mă vezi pe mine, răspuse c-un fel pe sială acum, omul cel gras.

— Pfi porcule! Țipă Vasile sărind de pe scaun și scuipându-l pe Pârvu drept în frunte“.

Apoi, până nu se putù desmeteci încă nime din cei cari văzuseră batjocura, Vasile Albu eși afară, chemă pe bădicul Ioniță și-i porunci să prindă numai decât, căci pleacă acasă.

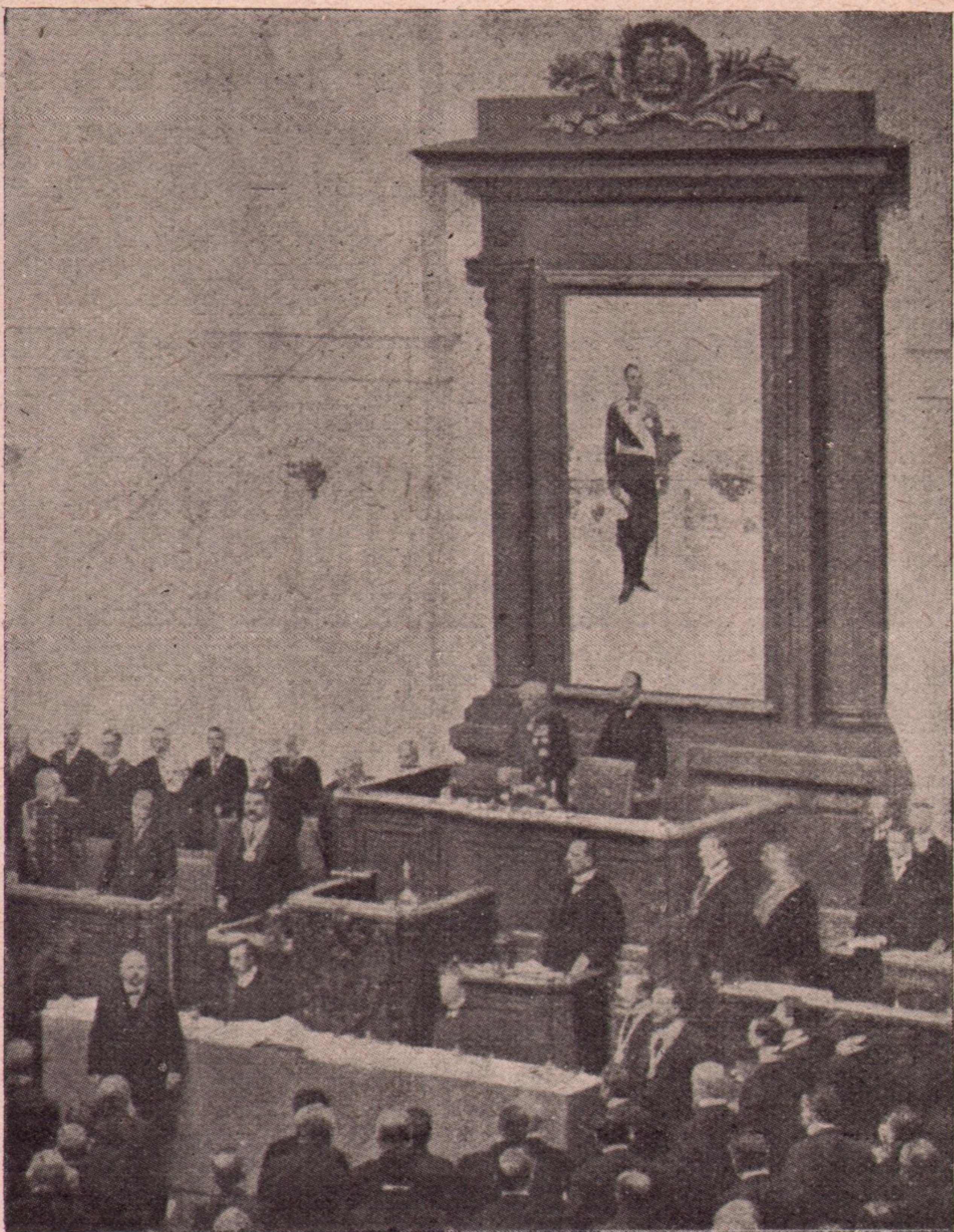
„Dar, nu se poate, domnule, trebuie să mânânce calul. N-am știut că plecăm așa de repede și nu l-am hrănit cum se cade“, începù să-l oprească cărușul. Dar toate protestările lui fură zadarnice.

Peste câteva minute căruța porni în goana cailor. În sală se făcù o gălăgie mare. Un domn, pântecos ca și Pârvu, se ținea una de el:

Intrarea într'o peștere înghețată.

Scenă din parlamentul rusesc. Deasupra mesii prezidențiale e chipul țarului Nicolae II.

„O să chem poliția; să-l dăm pe mâna poliției”.
Dar Gligor Pârvu nu voia să facă nimic. Capul mare îi căzuse în piept, obrajii i se dăbălară și tuturor cari îl îndemneau să ceară o satisfacție, le răspundea cu silă, c-o voce slabă:

„Lăsa-ți-l. E un nebun”.

În urmă îl părăsira cu toții. Se feriau, ca de molimă, de omul acesta care nu cere satisfacție pentru o astfel de ofensă ne mai pomenită.

Însă de-atunci Vasile Albu se putea abate în dragă voce pe la „Ursul negru”. Pârvu nu ș-a pus mai mult piciorul în birtul acela.

Sonet

La gările cu clopote, ce țipă
În aleigări de faimec și ispită,
O lume ntreagă 'n clocote s-agită
Din pașii pururi numai zor și pripă...

Privim prin geam cu gândul în risipă...
— De unde-atâta pulbere vrăjită?
...Ecouri vagi pe stepa nesfârșită,
Un scurt popas... idile dulci de-o clipă...

Și iarăș pe sub arcuri îndrăsnețe
S-aleg în noapte becuri sângerate,
Trosnesc pe poduri roți fulgerătoare...

Când noi cuprinși de-o leneșă tristețe
Visăm cu ochii-nchiși pe jumătate
Idile vagi din gara următoare...

T. MURAȘANU

POETUL

POEM DRAMATIC
— FRAGMENT —

MUZA

...Dar l-ai văzut vre-odată în clipe de descântec,
Când, inspirat, preface cuvintele în cântec?
O, ce frumos, ce mare e 'n clipele acele!
Stă par-că, să se 'nnalțe pe aripi, pân' la stele.
Și, rînd pe rînd, pe frunte-i, acum o sfântă pace,
Acum o 'nflăcărare de trăznet se desface;
Se împânzește ochiu-i, când de un tainic dor,
Când scapără 'n avânturi de zbor amețitor.
Nehotărât, își plimbă privirea 'ncoă și 'ncolo;
Cu măreția tristă a unui trist Apollo,
Înfiorat, începe să cânte-apoi frumos
Și vorba de pe buze îi curge-armonios,
Ca limpedea fântână, ce gâlgăie din stîncă,
Ca lacrima, ce plînge în peșteră adîncă.
Orice cuvînt vibrează de-o magică putere,
Lărgeste zboru-i falnic în mica încăpere
A camerii, o umple de înțeleles etern.
Și vers cu vers, se lasă ușor și se aștern,
Ca vestitori de pace și albă curăție,
Ating, depun pe frunte sărutul de frăție,
Sărutul unei ramuri sfințite de maslin.
Iar strofele cad, blînde, ca un buchet, sau vin
Cu forța unui strigăt și 'n suflete adună
Când fulgere și norii fantastici de furtună,
Când lasă, să zâmbească un colț de primăvară.

Fântână săritoare înghețată.

IUBIREA

O, l-am văzut odată și eu așa 'ntr-o sară...
 Priviă prin geam vorbindu-mi de anotimpul trist
 Ce 'ndurerează dulce un suflet de artist.
 De toamna cu apusuri posomorâte, când
 Vezi frunzele în hoiă de moarte-alunecând;
 Când vântul le desprinde cu suflul său ghieșos,
 Le leagănă în aer, din crăci și până jos,
 Alene, ca pe niște cădelnițe de aur.
 Priviă prin geam poetul la tot acest tezaur
 De galbeni în risipă... Atunci, simțind că 'n cet
 În el se redeșteaptă un suflet de Profet,
 Lăsă, să izvorească din inima lui mare,
 Cu murmur de poveste, o splendidă cântare!
 Cântă Iubirea — sfânta și unica Iubire.
 Prindea ființă 'n glasul-i întâia presimțire
 Tulburătoare, vagă... întâiele fioruri
 De dulce întristare... Chemau în glasul-i doiori
 De vis, cu gesturi calme și desnădăjduite,
 Ca într-o priveliște de statui împietrite...
 Și strălucia în umbră întâia sărutare,
 Aprinsă, ca rubinul, sau albă, ca o floare...
 Se poleia sub lună, în zbulcium dureros,
 Întâia 'mbrățișare — și liber, furtunos,
 Se revărsa talazul de patimi! Ce văpaie
 Avea în ochi poetul! Pe ziduri, în odaie,
 Se arcuise par-că un curcubeu. Tempesta
 Trecuse... Dar, ascultă, nu cred, că omu-acesta
 Nu suferă în trupu-i, cât suferă în suflet.

MUZA

Așa-i; abia-și mai trage slăbitul lui răsuflet,
 Când își aduce-aminte... Ce 'ngrozitoare taină
 Îi învelește-adeșea, ca într-o neagră haină
 De mort, lumina minții?

IUBIREA

Tu nu știi taina lui?

MUZA

Nu! până'n ziua asta n-a spus-o nimănui.

ORESTE

TĂCEREA

MAURICE MAETERLINCK

„Silence and Secrecy!.. — strigă Carlyle — ar trebui să li se înalțe altare de slavă în tot cuprinsul lumii“...

Tăcerea e stihia, în care se plăzmuiesc pe îndelete lucrurile mari pentru a putea răsări apoi în desăvârșita lor măreție la lumina vieții, pe care vor s'o stăpânească. Din toți oamenii mai de seamă pe cari i-am cunoscut în viață, chiar și cei mai puțin vicleni și mai puțin chibzuiți se păzeau în totdeauna de a vorbi cuiva despre cele ce lucrau sau plănuiau să facă. Dacă în micile noastre nedumeriri zilnice am putea fi în stare, să ne

stăpânim limba în răstimpul unei zile numai, cât de limpezite ni le-am putea privi în lumina zilei viitoare pe toate! De câte cioburi și de câte necurățenii nu ni-le vor fi măturat, — în de noi înșine — mușii lucrători ai tăcerii în timpul, cât nu ne vom fi lăsat ajunși de șoapta atât de neprielnicelor zgomote din afară!..

Cuvântul e, de cele mai multeori, nu măiestria de a putea ascunde gândurile — după cum spune zicătoarea franțuzească — ci e mai mult măiestria de a ni-le rătăci. Poate fi mare și cuvântul dar *marele tot* nu poate fi în cuvânt.

Sprechen ist silbern, schweigen ist golden, (tăcerea e de aur, vorba e de argint) spune inscripția elvețiană, și cred, că ar fi fost și mai bine de ar fi spus: Cuvântul e timpul, tăcerea e veșnicia.

„Precum albinelor când lucrează le priește numai întunerecul, tot așa gândului nu-i poate prii decât tăcerea și virtuții numai taina“...

Niciodată nu se va putea ajunge numai prin cuvânt la o adevărată apropiere sufletească. Buzele și limba noastră ne pot înfățișa sufletul așa, precum un semn sau un număr ne-ar putea înfățișa un tablou de Kemlick bunăoară; dar de îndată ce simțim, că avem, să ne spunem ceva, nu trebuie, să tăcem. Și, dacă în clipa aceea nu ne vom supune nevăzutelor porunci ale tăcerii, atât de mare ne va fi paguba, că nici cea mai desăvârșită comoară a înțelepciunii omenești n'ar fi în stare, să ne poată redă, ceea ce vom fi pierdut. Ne vom fi pierdut atunci priieșul de a fi putut ascultă un suflet și de-ai fi putut da totdeodată o clipă de ființă sufletului nostru. Și, când te gândești, că trec prin lumea asta atâtea vieți, în cari lumina unor astfel de privilegii nu se arată decât o singură dată!..

Noi nu vorbim decât doară în ceasurile, în cari nu ne simțim trăind, ori în clipele în care *nu voim* să ne cunoaștem semenii, atunci când ne simțim foarte departe de adevăr. Și, de îndată ce începem, să vorbim, simțim în noi ceva, ce ne previne, par'că, de niște porți dumnezeiești, cari se închid undeva. Sântem sgârșiți cu tăcerea noastră, atât de sgârșiți, că până și cei mai nechibzuiți dintre noi se feresc, să tacă în fața ori-și-cui. S'ar părea, că simțământul adevărilor supra omenești, pe care-l avem toți, ne vestește, că e primejdios, să tăcem în fața unui om, pe care nu-l iubim și pe care nu dorim, să-l cunoaștem. Cuvintele trec doară printre noi, pe când tăcerea, care a putut avea o clipă de ființă între două suflete, rămâne de apururi neștearsă; și viața adevărată, singura care poate lăsa urme, e numai aceea, pe care am trăit'o în tăcere. Dacă gândindu-ne la ceva din trecut, ne e dat, să ne putem coborî o clipă în de noi înșine, până în adâncimile locuite de îngeri, e că înainte de toate ne vom aminti de cineva, pe care îl vom fi iubit mult. Și, nu ne vom aduce aminte atunci nici de semnele pe cari le va fi făcut în fața noastră, nici de cuvintele pe cari le va fi spus, ci numai de tăcerile pe cari le vom fi trăit alături, căci numai însușirea acelor tăceri ne va fi putut destăinui însușirile dragostei și sufletelor noastre.

Nu e vorba aici decât de tăcerea *activă*, căci mai avem și o tăcere *pasivă*, care nu e decât resfrângerea somnului, neființei sau și morții, aceasta e tăcerea, care doarme și în somnul ei e chiar mai puțin primejdioasă, decât cuvântul. O întâmplare neașteptată o poate deșteptă încă, și atunci luați seama: Două suflete sunt aproape să se atingă, digurile se surpă, zidurile se dărâmă, și în locul vieții obișnuite se arată o altă viață în care nimic nu se apără, în care nimic nu râde, în care nimic nu se supune și în care nimic, nimic, nu se poate uita... Putem, să ne răbdăm la nevoe tăcerea noastră — trăind în singurătate — dar tăcerea altora, și mai ales tăcerea unei mulțimi, e o povară, de al cărei greu până și sufletele cele mai tari se înfricoșează. Și, fiecare din noi ne trecem o bună parte a vieții ocolind locurile, în cari am putea întâlni tăcerea. De îndatăce câțiva inși sunt adunați la un loc, se păzesc de ea, ca de un dușman nevăzut, și dacă cu toată paza, tăcerea ajunge, să se poată strecură o clipă în preajma lor, se înfioară neliniștiți și pleacă unul după altul, ca să facă loc necunoscutei. Și apoi, din clipa ceia, încep să se ocolească temându-se, ca nu cumva vreunul din ei să fie poate unul dintre aceia, cari îi deschid pe furiș porțile dușmancei...

Sunt foarte mulți aceia, cari nu-si îngăduesc și nu-și pot înțelege tăcerea, decât de două trei ori în viață și numai în niște anumite împrejurări. Ei nu îndrăznesc, să găzduiască mai des un oaspe atât de nepătruns, dar, ori de câteori îi deschid poarta, îl primesc cu toată cinstea, căci și oamenii cei mai ticăloși au în viața lor clipe, în cari se poartă, de par'că și-ar fi însușit toată înțelepciunea zeilor. Aduceți-vă aminte de ziua, în care ați stat pentru întâiaoară în fața unei tăceri. Ceasul grozav sunase și ea v'a răsărit deodată în calea sufletului. Și ați văzut-o, cum se desface din prăpăstiile vieții, despre care nu se vorbește și din adâncurile lăuntrice mări de frumsețe, ori de groază, ați văzut'o, cum se apropie și nu v'ați înfricoșat și n'ați fugit din preajmă-i. Și, asta s'a întâmplat la vreo revădere, în pragul vreunei despărțiri, în vreo mare bucurie, ori în vreo mare nenorocire. Aduceți-vă aminte de clipele, în cari toate adevărurile adormite se deșteptau tresărind, și spuneți-mi dacă n'ați simțit atuncia, cât e de bună și de prielnică și cât de bine știe, să mângăie în nenorocire tăcerea, mult-temuta tăcere! Mângăierile tăcerii nenorocite — căci, mai ales, în nenorocire le simțim farmecul — nu se pot uita niciodată și de aceea pe semne oamenii căror le-a fost dat să aibă de mai multe-ori parte de ele în viață, sunt mult mai buni decât aceia cari le-au cunoscut mai puțin sau de loc. Ei singuri știu, poate, pe ce adâncimi de ape mute se razămă plâpânda scoartă a vieții de toate zilele, ei singuri au putut, să se apropie mai mult de Dumnezeu și pașii pe cari i-au făcut în calea asta sunt dintre aceia a căror urmă rămâne de apururi neștearsă; căci dacă sufletul nostru e un ce care poate dăinui și fără să se înalțe, de coborât nu se poate coborî niciodată...

„Tăcerea, marea împărăție a tăcerii, spune iarăș

Carlyle“ căci el a cunoscut bine această mare putere a vieții, care se duce — „în înălțimi cari se ridică dincolo de stele și în adâncimi cari coboară dincolo de moarte... Tăcerea și oamenii cari știu, să tacă și cari răspândiți ici și colo, fiecare în ținutul lui, se gândesc în tăcere, lucrează tot așa, iar gazetele nu vorbesc nici odată de ei. Ei sunt creierul pământului, pe care trăesc și țara, care n'are în cuprinsul ei astfel de oameni sau are prea puțini nu poate năzui spre bine“...

Dar tăcerea adevărată, care e mult mai puternică și de care ne apropiem mult mai anevoios decât de tăcerea materială, de care ne vorbește Carlyle, nu e o zeităte din acelea, cari ne pot părăsi. Ea ne cuprinde din toate părțile ea e temelia vieții sub-înțelese și atunci când vreunul din noi merge, să bată tremurând la vreuna din porțile prăpăstiei, tot ea e aceea, care are grijă, să vie să ne deschidă.

Acolo încă suntem toți de-o potrivă în fața nemărginirii, acolo încă și tăcerea regelui și tăcerea robului au acelaș fel de a se arăta în fața durerii, dragostii, sau morții. Aceleaș sunt pentru toți comorile pe cari tăcerea le ascunde sub atât de nepătrunsa-i moarte. Taina acestei tăceri, care e tăcerea neapărată și adăpostul nepătruns al sufletelor noastre, nu poate pieri niciodată. Și, dacă ar fi ca cel dintâi născut al oamenilor, să se poată întâlni cu cel din urmă locuitor al pământului, tot aceeaș le va fi tăcerea și în îmbrățișeri și în groază și în lacrimi și în sfârșit în tot ceea ce trebuie înțeles fără prefacere și minciună. Și, cu tot noianul veacurilor ce vor fi trecut între ei, vor înțelege de o potrivă — așa de par'că ar fi fost crescuți în acelaș leagăn, — tot ceea ce buzele nu vor putea învăța, să rostească vreodată!..

De îndatăce buzele adorm, sufletele se deșteaptă și se pun pe lucru, căci tăcerea e elementul plin de surprinderi, de primejdii și de fericiri, în care sufletele se pot însoți în voe.

Dacă vreți, ca cineva să vă cunoască cu adevărat, încercați, să nu-i vorbiți nimic și dacă veți simți, că vă e teamă — afară doar dacă teama asta nu va fi îsvorâtă din simțământul de zgârcenie al dragostei, care nădăjduște minuni, — vorbiți ceva numai decât, căci sufletul nostru a înțeles, ce are de făcut. Sunt oameni, în fața căror nici cel mai strașnic viteaz nu s'ar încumeta, să tacă și sunt suflete, cari cu toate că n'au nimic de ascuns, tremură totuș de teama de a fi înțelese de un alt suflet. Și sunt oameni, cari nu știu, să tacă niciodată și în preajma căroră tăcerea nu poate avea ființă, aceștia sunt singurii care trec prin viață cu totul nevăzuți, căci lor nu le e dat, să poată străbate vreodată în destăinuitorul ținut al luminilor statornice.

Niciodată nu ne vom putea avea o părere adevărată asupra unui om, care nu știe să tacă.

„Noi nu ne cunoaștem încă, — imi scria cineva la care am ținut mult, — pentrucă n'am îndrăznit încă, să tăcem stând împreună“.

Și în adevăr, ne iubeam atât de mult, că ne eră teamă, să încercăm dovada supra omenească și ori de

Delegații din conferința de pace dela Londra.

câte-ori tăcerea — acest înger al marilor adevăruri care e crainicul necunoscutului atât de deosebit în fiecare dragoste — coborâ între noi, pare că sufletele noastre înghenunchiau cerând ertare și rugându-se să li se mai îngăduie încă, câteva ceasuri de minciuni și copilării...

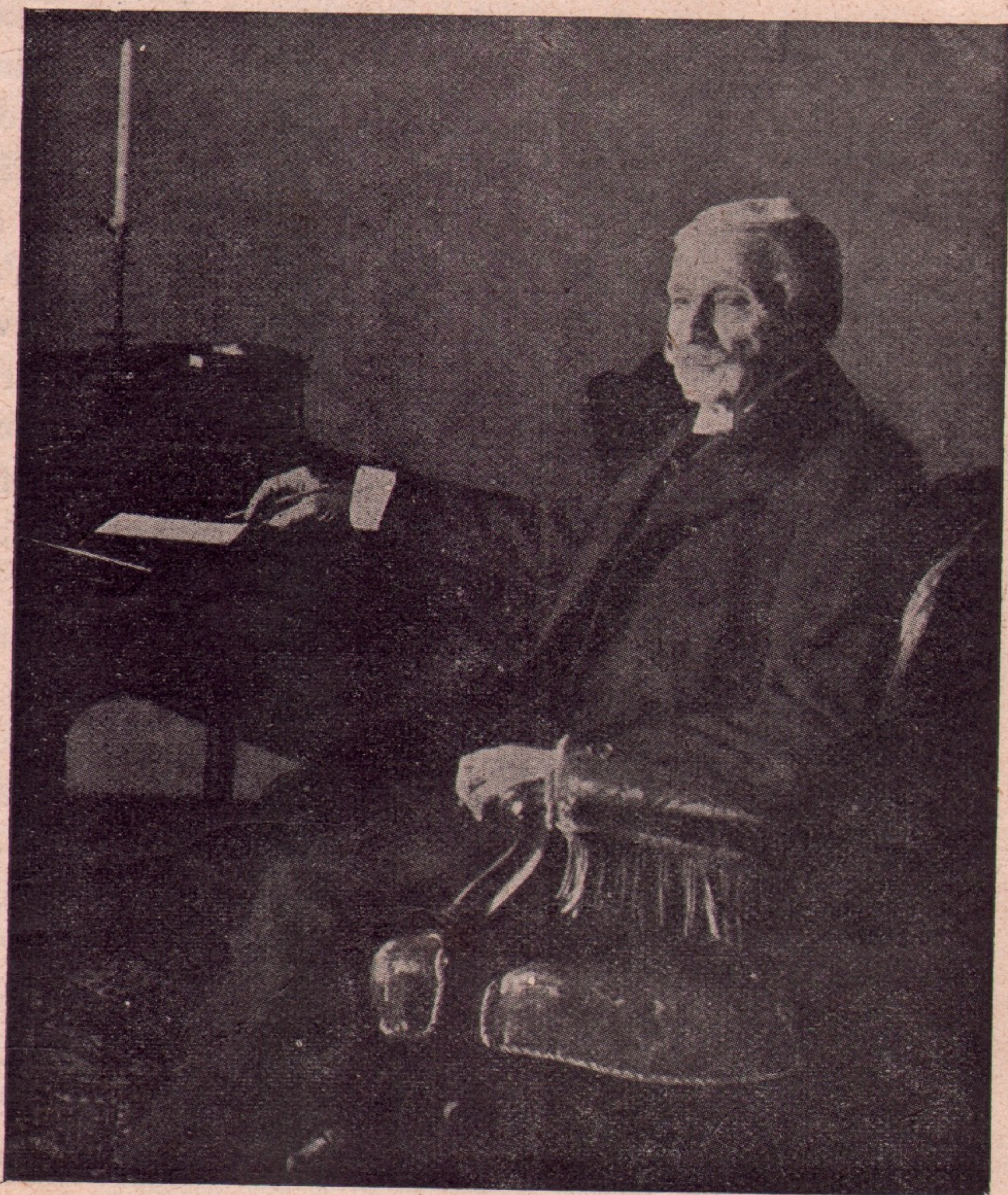
Și totuși trebuie, să lăsăm, să vie ceasul, căci roadele sufletului nu se pot pârgui fără tăcere, cum nu se pot pârgui fără de soare roadele pământului. Oamenii se fereșc însă de ea și sunt oare-cum îndreptățiți în teama asta, căci niciodată nu putem bănuși, *ce fel* va fi tăcerea, care va să fie, și de cele mai multeori un destin întreg atârână de felul celei dintâi tăceri, care s'a coborât între două suflete. Se amestecă atunci ceva, — unde anume nu știe nimeni, căci taințele tăcerii sunt așezate mult mai sus de taințele gândurilor, — și băutura neprevăzută ne ajunge azi fioros de amară ori fără seamăn de dulce. Se poate întâmpla, ca două suflete alese să poată da naștere unei tăceri potrivnice și se poate întâmpla, ca sufletul unui ocaș să știe, să tacă îngerește alături de sufletul unei fecioare. — Nu putem ști nimic de mai nainte și toate astea se petrec în cuprinsul unui cer, care nu se previne niciodată și de aceea sunt atâți îndrăgostiți, cari amână cât pot de mult venirea acestei mari destăinuitoare a adâncimilor sufletești...

Cu cât înaintăm mai mult în viață ne dăm sama, că tot ce ni se întâmplă, pare a fi fost hotărât de mai înainte de o înțelegere, despre care nu vorbim și la care nu ne gândim, dar ne dăm pururi sama că dăinuește undeva sus, departe asupra capetelor noastre.

Ni se întâmplă, să vedem oameni din cei mai neînsemnați, surizând, când se află pentru întâia oară în fața cuiva, de par'că ar fi tovarășii destinului semenilor lor. — Și în domeniul în care ne aflăm chiar oamenii, cari știu să vorbească mai bine și mai adânc, simt, că niciodată nu vor putea ajunge, să talmăcească prin cuvinte adevărate legătură sufletească ce poate fi între doi inși. Și dacă eu vă vorbesc acuma despre moarte, despre dragoste sau despre destin, oricât m'aș sili, să pot fi înțeles, va rămâne totuși între noi un adevăr pe care nu-l spunem nici măcar în gând și care cu toate astea va fi singurul adevăr, care va fi putut avea o clipă de ființă în noi, și în clipa aceea nici unul dintre noi,

nu se va fi putut gândi la altceva. Adevărul acesta e adevăratul nostru înțeles întru tot ce poate privi dragostea, destinul, sau moartea, înțeles, de care nu ne putem pătrunde, decât în tăcere.

„Surioarelor — spune o copilă dintr'o poveste cu zâne. — Surioarelor, fiecare din noi aveți ascunsă în gând o taină, pe care aș vrea s'o știu și eu“... Tot așa fiecare ne ținem ascunsă în de noi înșine o taină, care se ascunde și mai adânc decât taina gândurilor și această taină e aceea a tăcerilor noastre și în desvăluirea ei cuvintele nu pot nimic. Ceva mai mult încă: întrebările și încordările cuiva nu pot, decât să o afunde par'că și mai adânc și de aceea nu putem cunoaște pe cineva în adevăratul înțeles al cunoașterii sufletești, până când nu ne vom fi încercat mai întâi, să nu vorbim nimic stând laolaltă. Căci, numai în tăcere ne putem simți înflorind și dăinuind o clipă în suflet, neașteptatele și veșnicile flori, cari știu atât de bine să-și schimbe chipul și față după potrivea sufletului, lângă care ne aflăm. Sufletele se cântăresc în tăcere, precum aurul și argintul se cântăresc în apă limpede și cuvintele pe cari ni le spunem, vor prețui cu mult mai mult, dacă le vom fi lăsat mai întâi, să se scalde o clipă în limpezimile tăcerii. Atunci când voi spune cuiva, că mi-i drag, nu mă va putea înțelege poate numai din cuvântul ăsta pe care-l voi fi spus cine știe de câte mii și mii de ori și altora; dar, tăcerea care-mi va urma cuvântului, — dacă dragostea mea va fi adevărată, — îl va face să-și poată da seama, până în ce adâncimi se vor fi întins în sufletul meu — de data asta — trainicile rădăcini, din care îmi va fi răsărit pe buze cuvântul ro-

Un om care poruncește și împăratului: medicul de curte Kerzl, care de câteva decenii însoțește pe domnitorul nostru în toate călătoriile sale, îngrijindu-l.

Palatul sf. James, în care delegații conferinței de pace din Londra își țin ședințele.

stit. Și, înțelegerea asta îi va crește în tăcerea sufletului lui o încredere fără seamăn, o încredere din acelea, pe cari nimeni nu le poate cunoaște mai mult decât odată în tot întregul vieții. Tot frumosul și toată înălțarea iubirii sunt cuprinse în tăcerile, pe cari le putem trăi alături de ființa iubită. Și numai într'o dragoste adevărată putem cunoaște neasămănatul farmec al clipelor, în cari buzele se despart, pentruca sufletele să se poată îmbrățișa în tăcere. Și e cu atât mai neprețuită tăcerea dragostei, pentrucă e singura, pe care o simțim mai a noastră, numai a noastră, și ne afundăm și ne topim par'că în dulceața clipelor fără seamăn, ca în stăpânirea desăvârșirii propriei noastre ființe. În tăcerile morții sau ale durerii ne simțim par'că mai mult stăpâniți, decât stăpâni, căci ele vin către noi în clipe, cari au fost anume rostuite de mai nainte fără știrea noastră. Și dacă ne vor fi căutat, căci ne vor fi așteptat vreodată, fără să ne fi putut întâlni, nu ne putem învinui, că le am zădărnicit așteptarea, pentrucă noi nu vom fi putut ști, unde anume e locul, unde le-am fi putut eși în cale...

Într'o dragoste adevărată însă știm în totdeauna, care e anumitul prag, în care stau, de ne așteaptă zi de zi și noapte de noapte tăcerile dragostei.

Spuneam, că oamenii, care au avut parte de mângăerile tăcerilor nenorocite, sunt mult mai buni decât cei, cari n'au prea cunoscut suferințe, și au par'că un ascuns dar în felul, cu care știu, să ni se apropie sufletește. Acelaș tainic dar îl au par'că și cei cari, cu toate că n'au prea suferit, și n'au prea plâns în viață, au avut însă parte de tăcerile unei dragoste mari. Și de aceea oamenii, cari au iubit mult, par a ști și ei taine, pe cari alții nu le pot ști. Căci în tăcerea prietenilor și în tăcerea dragostelor adânci și adevărate vorbesc întotdeauna atâtea mii și mii de lucruri neștiute, pe cari buzele nu le vor putea spune niciodată.

Trad. de Elena Farago.

Vor trece anii-mi repezi...

Vor trece anii-mi repezi și triști precum trecură —
Dar n-o să plâng în cale-mi, că n-am plâns niciodată,
Te voi păstră în taină, iubirea mea curată,
Te voi păstră cucernic și n-o să spun vreodată,
Că rănilile pe vremuri atâtea mă durură.

Ca vechiu și bun tovarăș, voi sta de vorbă'n noapte
Cu vântul, ce-mi colindă la geamul cu perdele,
Iubirea mea voi spune-o la lună și la stele
Și'n glasul meu va plânge regretul pentru cele
Visate-o primăvară și spuse doar în șoapte.

Tu n-o să știi, că noaptea, când luna urcă'n sare
O lacrimă de-mi scapă și grabnică dispare:
E lacrima din urmă și'ntâia, ce mă doare.

SEBASTIAN BORNEMISA

0 0 0

Pastorală

...Dar soarele tânăr, vrăjmaș înstelării,
Suisse albastra colină a zării;
Puzderii de raze — săgeți risipite
Din tolba luminii eterne gonite,
În pieptul pământului lănced, implântă
Rășfrângeri de aur, din mâna cea sfântă,
Și'n brazda trezită, ce soarbe sclipirea,
Ca'n pântec de mamă tresaltă rodirea...

Pe vale e chiot și freamăt în luncă,
(Prin cântec sporește puterea de muncă),
Iar boii cu plugul în mers potolit
Străbat fără silă ogorul tihnit,
Și aburul vânat țâșnește pe nări,
Larg fumegă zarea întinsei brăzdări.

În umbra vâlceleii, copiii din sat
Prea mari pentru leagăn, prea mici pentru muncă,
Se joacă — și răsul lor nevinovat
Încântă odihna amiezii din luncă...
Și florile albe, — zăpada din urmă,
Își zmulg de pe ram aromita ninsoare.
În clinchet, pe'nalte podișuri o turmă,
Sătulă de cântec, se'mbată de soare...

Zoresc pretutindenii puteri de rodire
Și setea 'nmulțirii adapă pământul,
Iar mirosuri calde se cern peste fire,
Le plimbă zefirul, — le-mprăstie vântul,
Lumină și miere revarsă'n ogoare:
Mii găze de aur în pulberi de raze
Plutesc în văzduhuri și fug plutitoare,
Și florile cântă și umbra visează.

În crâng e un freamăt de sunete line,
Sus pirot de paseri, — jos murmur de-albine;
Jos raza desface al florii veșmânt,
Sus vârfuri de arbori se'mbrățișe'n vânt,
Sus cuiburi de frunze, — jos leagăn de flori,
Săruturi de stele și lacrimi de zori...

CORNELIU MOLDOVAN

102ceată de preoți și mireni în mijloc cu protopopul Vasile L. Pop, dela marea adunare de astăvară din Alba-Iulia.

POVESTEA LUI MOȘ CRĂCIUN

ION DRAGOSLAV

Tata în fiecare an ne spunea povestea lui moș Crăciun.

Într'un an, în sara de ajunul Crăciunului, după ce mă întorsei cu steaua și împărții câștigul cu tovarășul meu, dânsul se duse acasă; iar eu cu ai mei ne așezarăm la strămoșeasca masă și între altele tata mă întrebă la cine am fost și după ce îi spusei îmi grăi:

„Îmi pare bine, că te duci cu steaua. Nu că mi-ai duci cine știe ce folos, da să nu se piardă datina, că au fost vremi, măi băeți, când umblau cu steaua și Irozii chiar feciori de boeri și oameni ca mine. Unii gospodari luau obiceiul ista ca o dragoste pentru Domnu Hristos și umblau din sat în sat și din târg în târg cu steaua, alții să le erte Dumnezeu păcatele și să le facă parte de împărăția cerurilor; iar cine primea cu steaua, eră socotit că a primit pe Domnu Hristos. Și să umbli măi băete, amu, când ți-e vremea, că n-ai să ai mai frumoasă aducere aminte, ca asta“. Și când zise vorbele astea, ochii lui se umeziră și lacrimile ce trebuiau să se scurgă pe obraz, par'că picurau pe glas.

„Da tătucă — îi zic eu, — cum a fost cu moș Crăciun, când i-a tăiat mâinile Crăciunoaei, că a primit pe Maica Domnului în grajd?“

— Hm — făcù el, turnându-și un pahar și cu el în mână își ridică ochii, ca două mărgelile de sticlă albastră, în sus, și zise: — Să vă spun, da să trăiți, și să fie de ziua sfântului ajun de azi și de numele

Maicei Domnului“, și făcându-și cruce bău din pahar, se șterse pe musteți și grăi:

„Zice că sfinții Ioachim și Ana erau oameni bătrâni și nu aveau băeți, și erau tare scârbiți de asta și sf. Ana, cine a învățat-o, că s-a dus într'o zi la *Rusalim* la sf. biserică și s-o rugat, să-i dee Dumnezeu sfântu o odraslă: băet ori fată, că ea are, să o dee, să slujească sf. biserici.

— Vezi, — vorbi aice mama, — Dumnezeu sfântul nu le-a dat băeți până atunci, unde așteptă făgăduiala asta.

— Se înțelege — zise tata, — ca să se împlinescă Scriptura, că chiar în noaptea zilei, când s-a dus la *Rusalim*, i s-a arătat sf. Anei un înger prin somn și i-a zis:

„Ano, Dumnezeu a auzit ruga ta, și află că nu te-a uitat, dar a vrut să audă cuvântul tău, că scris este în sfânta Scriptură, să ai la bătrânețe o fată, cu numele Maria, ca să slujească Domnului, și aleasă între alese, ca una ce are a purta în sinu-i răscumpărătorul neamului omenesc“. Și într'adevăr la nouă luni sf. Ana avu o fată frumoasă, cum nu eră *copchil* pe lume, și i-o pus numele Maria.

„A trecut un an, doi, zece și când a fost așa de *paisprece-cincisprece*, poate o fi avut și mai mult, într'o noapte sf. Arhanghel Gayril i s-a arătat în vis sf. Anei și i-o spus, să ducă fata la sf. biserică, după cum o făgăduise. Și o dus-o și o dat-o în paza sf. Zaharia, tatăl lui sf. Ion Botezătorul, că el eră popă acolo. A trecut, ce a trecut și într'o zi, când Maica Domnului se închină în sf. biserică, numai ce aude un vânt în biserică, se face o pâclă și un înger se arată și îi grăi:

„Bucură-te Marie, Domnul este cu tine, vei naște fiu care se va numi Emanoil și va fi mai mare peste toate noroadale“.

„Iar noaptea sf. Arhanghel Gavril s-a arătat lui Ioachim și Anei și i-o spus:

„Ano, Domnul a blagoslăvit sinul ficei voastre și peste câteva luni va naște, da voi dați-o celui pe care îl voi trimite la voi s-o ceară, că scris este, că multe ponoase au să cadă peste dânsa și surghiuniri“.

„Pe atunci o fată, măi băeți, care era greșită era scoasă în drum, bătută la stâlp, *bagiucurită* și hilită de toată lumea; iar acelea care slujeau la sf. biserică, omorâte; și Maica Domnului, auzind și simțind ce e cu dânsa, de frică a fugit într'o pădure, bunăoară cum ar fi aici pe deal la „Beleciug“, — și tata arată cu mâna spre răsărit, încotro era și pădurea asta. — Și, urmă el, sfânta stătă aproape o zi ascunsă sub buruene și tufării. Când spre sară i se arată sf. Arhanghel Gavril și i-a spus: „Nu te teme Mario, și du-te acasă, că Dumnezeu sfântul a trimes pe *Iozif* dulgherul, să te ceară de femeie și să te ocrotească“. Și Maica Domnului s-a dus și într'adevăr, pe prispa casei era un om de vorbă cu sf. Ioachim și Ana și tocmai vorbeau de dânsa. Sf. Iozif, era bătrân și slab și văduvoi, și trăia, ca un călugăr. Nici prin gând nu-i era, să se însoare, da spre ziua când era, să fugă sfânta, a visat, că a venit la el sf. Arhanghel Gavril și i-a zis:

„Iozife, du-te în cutare loc și întreabă de Ioachim și Ana, și le cere de nevastă pe fata lor Maria, aleasa Domnului, că poartă în ea pe răscumpărătorul

neamului omenesc, Mesia, cel vorbit de sf. Scriptură, și o ia sub paza ta, că scris este, să fii între sfinți și pomenit de toate națiile pământului“. Și sf. Iozif a și pornit și abia a întrebat pe sf. Ioachim și Ana, unde e fata, și Maica Domnului a și intrat pe poartă, și a și luat-o, și sf. Iozif a scris-o pe numele lui cu băet cu tot.

„Da Jidovii nu credeau, că pruncul era Domnu Hristos, toată lumea îl râdea pe sf. Iozif și hulea pe Maica Domnului. Și au trecut luni, nici sf. Maria nici sf. Iozif nu știau sorocul nașterii lui Domnu Hristos, când, numai iată că, împăratul dela *Râm*, care era mai mare peste toți craii lumii și peste Irod împărat, craiul jidovilor, — bunăoară cum a fost odată stăpân Turcu, cică, peste craii țării Ungurești și domnitorii de aice, — că trimete stafetă, să se facă o catagrafie de toți supușii împărățiilor, și i-o venit și lui Irod împărat, să facă asemenea slujbă și a dat veste, să vie toată lumea la Rusalim, s-o vadă și el, și s-a dus și sf. Iozif cu Maica Domnului, să se înscrie. Și era lumea de pe lume strânsă, că n-aveai cap, să pui un ac, dormeau oamenii și pe uliți. Da; Maica Domnului, abia a ajuns și i-o și venit vremea de cumpănă. Unde să se ducă, că nimeni n-o primea, că toți o arătau cu degetul și vorbeau pe socoteala ei. S-a dus afară din târg, la un sat, la *Vicleim*, da acolo cum au auzit cine-s, n-a mai vrut nimeni, să-i primească, și amu se însăra, ce să facă, sf. Iozif luă pe Maica Domnului, să meargă spre alt sat; da la poarta țarinei dădu de o casă, casa lui Crăciun. Crăciun tocmai a doua zi avea patron și nu era acasă, era la crâșmă, să-și

Vedere generală din Vicleem.

tocmească niște lăutari și mai rămăsese cu oamenii de vorbă. Crăciunoaia nu știu ce robotea prin ogradă. Numai la casa asta nu se rugase dâșii, și sf. Iozif dădă „bună sara” și îi făcū semn femeii, să vie până la el. Da și ea cum aude cine-s, nici nu vrū, să audă, spuind, că i-e teamă de bărbat. Maica Domnului se rugă, să-i primească măcar în grajd, că nu mai poate merge. *Aghia* i-a primit, cu rugăminte, că până în ziua sf. Iozif, să caute o căruță, ce a ști, și să se ducă de acolo“.

La vorba asta tatei iar i se umeziră ochii și i se amestecă glasul cu plâns și, urmă:

„Când au intrat în grajd, îngerii în cer au făcut podea din nourii și au jucat de bucurie de a dudăit lumea, și au căzut flori albe de sus — a prins să ningă, — de atunci e omătul; iar boii au luat pae din iesle cu gura și au așternut Maicei Domnului jos și au făcut loc în esle, unde să-și culce băetul. Într'un târziu iată și Crăciun dela crâșmă beat.

„Hă, hă, măi *fumeie*...” îi dă el dela poartă. Da Crăciunoaia s-a făcut mică, mică de grija, să nu prepuce ceva Crăciun, și nu știă, cum să se poarte cu el, doar s-o culcă și o adormi mai curând: i-a dat, acolo, să mănânce, l-a desculțat de ciubote, l-a desbrăcat și l-a culcat ca pe un *copchil*, că s-a mirat și Crăciun ce a dat peste capul lui, că alte dăți când venea lovit cu leuca, îl mai luă la rapanghel, da *amu* nu știă, cui să-i mulțamească de așa ceva. Da Crăciunoaia, amuși amuși, eșea cu fânarul afară. Da Crăciun n-avea astâmpăr din pricină, că nu era stânsă luminarea și întrebă pe Crăciunoaia:

„Măi *fumeie*, de ce nu te culci, ce tot cauți tu afară?”

„Crăciunoaia tace și Crăciun vede, că dânsa pune și cazanul de fert rufe, cu apă pe foc, și Crăciun o întreabă: „Ce faci tu cu uncropu?” Ea grăi: „Am de spălat ceva în șură, că mâne e ziua ta și nu prea îs toate curate“.

„Domnul Hristos se născuse și trebuiă, să scalde băetul. Crăciunoaia, după ce a dat apa un clocot, a dus cazanul afară, și s-a înturnat, de a luat covata de sub pat. Crăciun tace. Crăciunoaia se întoarne și a luat un val de pânză din ladă și a vrut, să iee și o pernă de sub capul lui Crăciun, da el, ce s-a gândit, că are vre un drăguț pe afară, și o și prinde de mână și o întreabă: „Unde tot umbli. Ce ai afară?” Femeea n-a mai avut încotro și a spus. Și Crăciun îndată își aduse aminte, că-i arată lumea prin Rusalim și-și râdea de ei. Și, nici una nici două, luă barda de sub pat, o prinse pe femeie de amândouă mâinile și trăgând-o până la ușă, îi puse mâinile pe prag și i le tăe dela curmătură, și se culcă iar. Însă femeea cu mâinile tăete s-a dus vâitându-se la Maica Domnului și i-a zis arătându-i cioangele:

„Iată ce mi-a făcut bărbatul meu din pricina voastră“.

„Da Domna Hristos era amu scaldat și aștepta doar înfășat. Maica Domnului îi grăi:

„Unde ți-s mâinile?”

— Pe prag afară, a răspuns femeea.

— Adă-le încoa“, făcū Maica Domnului. Și Crăciunoaia se și duce și aduce mâinile cu dinții.

„Pune-le în scaldătoarea băetului“, a zis sfânta.

„Și femeea a lăpădat mâinile cu degetele în apă. Sf. Iozif a dus copaea până la lehoză și Maica Domnului lipi mâinile de cioange, și mâinile se și făcură cum au fost, rămânând doar un semn. Și de atunci, se zice, că e curmătura mânei la oameni.

„În vremea asta Crăciun se mai desmeteci din beție și se gândi: „Măi ce am făcut eu“. Și nu-i veni a crede, decât când se duse la prag și văzū sânge; da afară era un omăt până la brâu, de se minună și el, că până atunci nu văzuse iarnă; și se întrebă ce s-au făcut mâinile, și nu-și da cu mintea, decât se gândi, că le-a luat un câne; și ce s-a petrecut în firea lui, că intră în casă și atunci văzū că și el e albit la păr și la barbă, ca omătul de afară. Când numai ce vine și Crăciunoaia, să ia pânza și perna, da Crăciun, cum o vede rămase nedumerit și îi spune:

„Cum măi *fumeie*, că doar îți tăesem mâinile“.

„Și femeea povesti toată tărăsenia.

„Ii — făcū Crăciun, — că amu pricep eu, să ști, că tot aista e cel ce are să răscumpere păcatul omenesc“.

„Și s-a dus și el să se închine și a dat în genunchi nebunit de ce i s-a dat ochilor, să vadă; tot grajdul era numai o lumină și prin lumina aceea îngerii cântau, iar vitele făceau slujbă lui Domnu Hristos, boii și vacile și oile acopereau cu fân pe Mântuitor și îl încălzeau cu nările lor, să nu-i fie frig, singur calul era mai *hopsân*, mănca tot ce acopereau boii. Maica Domnului i-a spus calului, ca unui om, să fie de trebă, dar el n-o înțeles, și atunci l-a blăstămat, să mănânce toată vieța și să nu se mai sature. Și de-atunci calul mănâncă într'una fără saț. Da cum l-a văzut sfânta pe Crăciun, i-a grăit:

„Nu te teme Crăciune, Dumnezeu sfântul a vrut să trag în casa ta și să facă minunea asta, ca să-ți arate, că s-a apropiat împărăția cerurilor. De azi înainte numele tău va fi pomenit în veac de veac de toate națiile pământului. Și ziua ta de azi să fie pomenită cu nașterea băetului meu. Da, pentru că ai tăiat mâinile femeii tale, pe lângă că ai albit, ai să mai capeți o osândă. Tu niciodată să nu mai mori și să nu fi acasă de ziua ta, ci dela cântatul cocoșilor din noaptea de ajun, până la cântatul cocoșilor din sara zilei lui Ion Botezătorul, feciorul sfinților Zaharia și Lisaveta, să umbli ca gândul din târg în târg, din sat în sat și din casă în casă, din palat în bordei, cu o traistă în spate plină cu varzari, bocanete, parale, lemne, strae, stele, luceferi, jucării, cărți de povești, pe care Crăciunoaia ți le-a pregătit în vreme de un an, și să împarți la bogat și la sărac, ce te-i pricepe și să cânți cu steaua, nașterea băetului meu“.

„De atunci cică e obiceiul de a umblă cu steaua. La astea Crăciun a mulțumit Maicei Domnului și ia

pupat picioarele și ei și lui Domnu Hristos. La asta a auzit o bocănitură în poartă și un glas: „Acasă-s gospodarii? Hodinesc?“ Eră trecut de miezul nopții, ninsoarea stătuse, nourii se risipiseră și stelele străluceau și eră așa de luminat, că par'că se zăreă de ziuă. La poartă trei oameni călători care îi dau „bună sara“ și îl întrebară:

„Mă rog aice s-a născut un prunc, amu, amu?”

— Aice, răspunde Crăciun, da ce aveți? Și de unde știți?

— Apoi, uite în sus“, îi grăesc drumeții. Și Crăciun zărește o stea mare, luminoasă, a cărei coadă treceă prin coperișul grajdului și întunecă pe alte stele.

„Și s-au dat, să spuie, că dânșii sunt cei trei crai dela răsărit, cetitori de stele, care au auzit că are, să se nască un împărat mare și are, să se arate o stea luminoasă și cu coadă și, văzând steaua mergând tot spre sfințit, s-au luat după dânsa și nu s-au oprit, decât unde s-a oprit ea“.

Aice un oftat ușurător se auzi, ne uitarăm, mama își ștergeă niște lacrimi ce i se prelinse pe obraz ca două părăiașe din două izvoare unul lângă altul; iar tata se opri deși mai turnă un pahar cu vin și glăsu: „Stați, că încă n-am mântuit“. Și sorbind o gură, își supse buzele și urmă:

„Și craii au intrat înlăuntru și s-au închinat și ei lui Domnu Hristos.

„Cât a fi mai stat la Crăciun, nu spune jetiea,

da zice, vestea de nașterea lui Domnu Hristos s-a împrăștiat în tot Rusalimul și că Irod împăratul Jidovilor, auzind de treaba asta și s-a turburat, că se teme, ca Domnu Hristos, să nu fie mai mare ca el și a trimes după Crăciun și crai, să vină la dânsul și i-o întrebat de tot ce s-a întâmplat, și ei și Crăciun au spus toate minunile, ce au făcut. Și a întrebat Irod, după ce se cunoaște casa unde e Mântuitorul?, și dânșii au spus că pe cer, deasupra coperișului, e o stea luminoasă tare. Da Irod a zis că nu dă voe, afară de împăratul dela Râm, să fie alt împărat mai mare pe lume ca el. Și a trimes ostași, să tae pe Domnu Hristos, da steaua se mutase de-asupra altei case la fel cu a lui Crăciun și unde gospodina născuse un băet odată cu Domnu Hristos. Și ostașii au tăiat băetul cela, da când au eșit afară au văzut, că steaua se mutase pe altă casă la fel, unde și acolo eră un băet născut odată cu Domnu Hristos și l-au tăiat și pe acela. Da când au eșit afară, steaua eră mutată pe altă casă, la alt capăt de sat. La asta oștenii s-au dus, de au spus lui Irod, și păgânul a dat ordin, că dacă-i merge feleșagul stelei de așa, să tae toți băeții de doi ani mai mici.

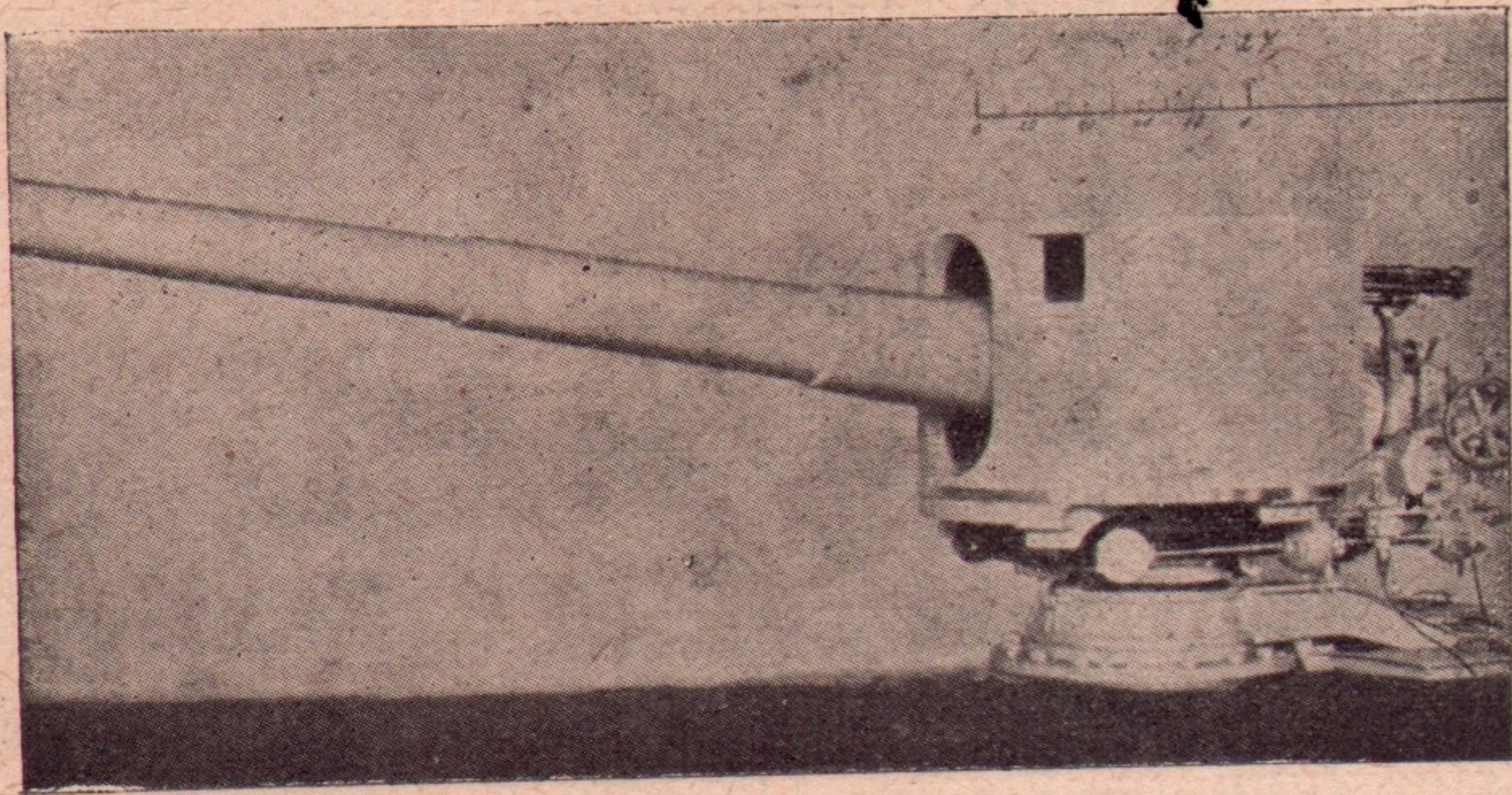
„Arde-l-ar focu“, grăi sora mea.

Și tata urmă: „În vremea asta arhanghelul Gavril s-o și arătat lui sf. Iozif și i-o dat poruncă, să iee pe Maica Domnului și să fugă, și sf. Iozif luând un măgar dela Crăciun, si suind pe Maica Domnului pe

Litie romano-catolică în ziua de Crăciun la biserica nașterii Domnului din Vitleem.

Tun cu tragere repede așezat pe bordul unui vapor.

el, au fugit în pustie. Și de atunci măgarul are cruce pe spate, unde l-a încălecat Maica Domnului și de atunci zice, că nu se mănâncă carne de cal și măgar, unde a fost încălecat de femeie. Iar în urma lor s-au pornit nebunii și au tăiat paisprezece mii de prunci, că zice, că steaua tot se așeză de pe casă pe casă, unde erau prunci mititei, până sf. Iozif cu Maica Domnului și Domnu Hristos, au avut vreme, să treacă în altă țară. Apoi de acolo când s-au întors a început Domnu Hristos, să-și arate minunile lui. Da astea să le lăsăm pe altă dată“.

Și tata tăcù, își sorbi și restul păharului și sculându-se își înălță ochii spre icoane și grăi:

„Mulțămescu-ți ție Doamne, de pâne și sare și darul sfinției Tale, și nu ne lăsă pe noi lipsiți nici de cereasca ta împărăție, ci precum ai venit în mijlocul ucenicilor tăi, pace dându-le lor, vino și la noi și ne mântuește“.

„Și amu — grăi el, către noi, — să ne culcăm și mâne la biserică“.

Asta eră dorința lui, duminicile și sărbătorile mari, să se ducă unul din casă la biserică; așa zicea el, că e și la pravilă.

Și tata eși dela masă și ducându-se înaintea icoanelor începù, să-și facă obicinuita rugăciune în vreme ce eu bătut de atâtea ceasuri de ger și de vremea târzie, mă moleșii și îmi plecai capul pe scaun. Am simțit pe urmă sgâțiindu-mă: „Hai și te-i culcă“.

Nici nu-mi amintesc, cum m-am desbrăcat, decât că am deschis ochii cu lumina albă în casă, și am și fost în picioare, că tovarășul meu mă așteptă și, ca în toți anii, până în sara de sf. Vasile n-am lăsat steaua din spate, ba țin minte că a patra zi de Crăciun, pe un ger, să nu dai un câne afară, eu cu tovarășul meu ce ne-am sfătuit, să mergem cu steaua la un sat, Lămășenii, și cum e azi ne-am pornit și cum e mâne ne-am înturnat morți de frig și de foame și cu un franc și optzeci-și-cinci de bani și un ban unguresc ce mi-l dăduse o Rădășancă, să scape de noi. Da de asta vă voi spune altă dată.

Cântece

I.

*Copil de-aș fi, — acum când ghiara
Durerii inima-mi sfâșie,
Aș plânge-așa, cum plâng copiii,
Când și-au stricat o jucărie.*

*De-aș fi moșneag adus de spate,
Mi-aș zice 'n gându-mi poate-așa:
Azi, mâne pulbere te-i face
— Și rana nu m-ar mai durea.*

II.

*Nu te-am mai atins demult,
N-am mai vrut, să știu de tine;
Azi mi-e dor, ca să te-ascult,
Coardă-ascunsă 'n piept la mine.*

*Cântă-mi azi și pune 'n cânt
Nota, care-o știi mai nouă,
Pune tot, ce ți-e mai sfânt
Și te rupe, coardă'n două.*

E CATERINA PITIȘ

O O O

Mi-e dor...

— A. ADY —

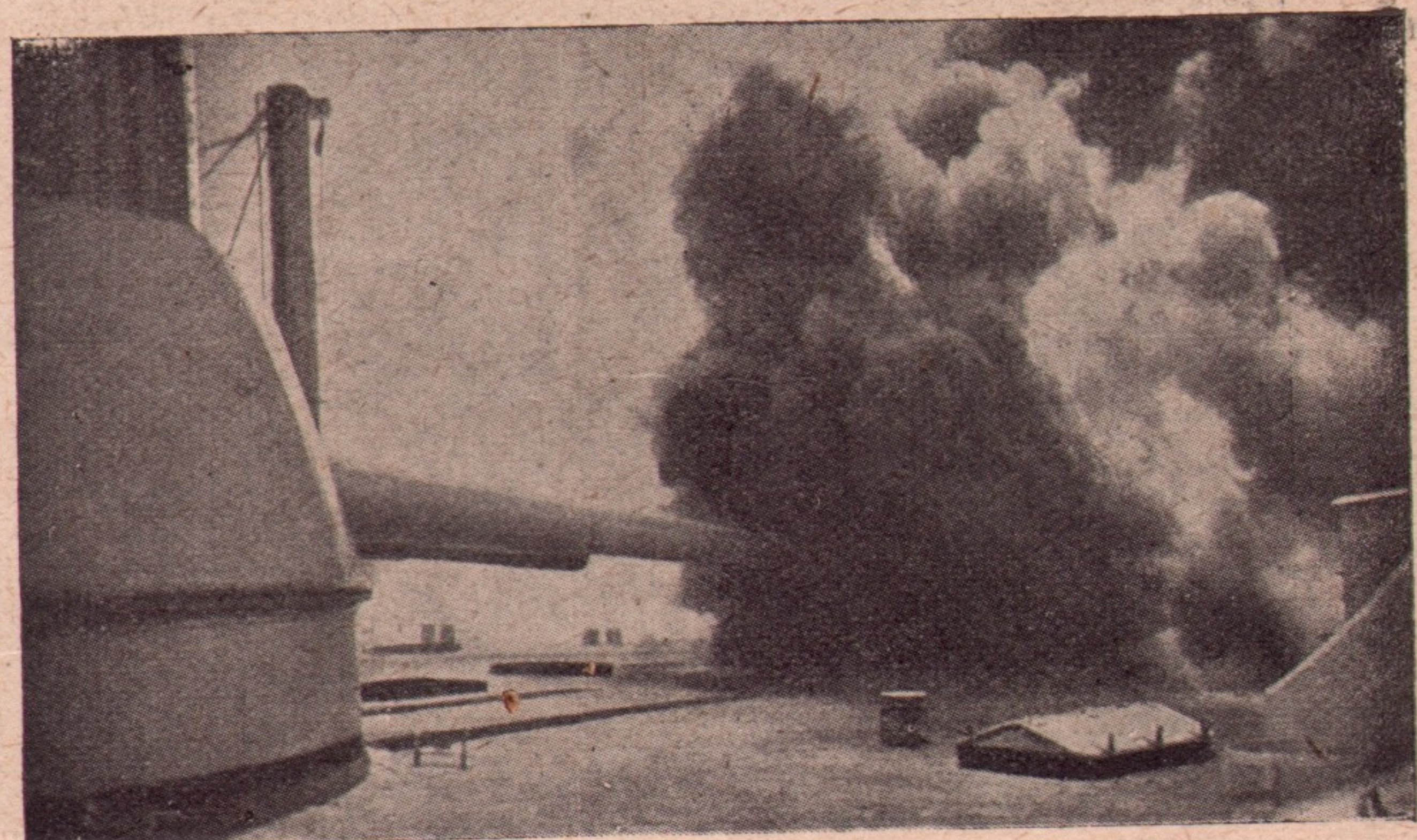
*Nu-s nici străbunul, nici urmașul,
Nici prietenul și nici vrăjmașul,
Nici neamul nimănuia,
Nici neamul nimănuia.*

*Sunt, ca oricare: ne'nțelesul,
Sunt taina, nordul, sunt eresul, —
O licărire'n noapte,
O licărire'n noapte.*

*Dar saorta-mi, vai, e ne'ndurată;
Mi-e dor, să mă arăt odată,
Cu toții să mă vadă,
Cu toții să mă vadă.*

*De-aceea-i tot, ce 'ndur și scriu, —
Mi-e dor, să fiu dorit, să știu,
Că sunt al cuiva și eu,
Că sunt al cuiva și eu.*

VASILE STOICA

Pușcătura unui tun cu tragere repede de pe un vas de războiu.

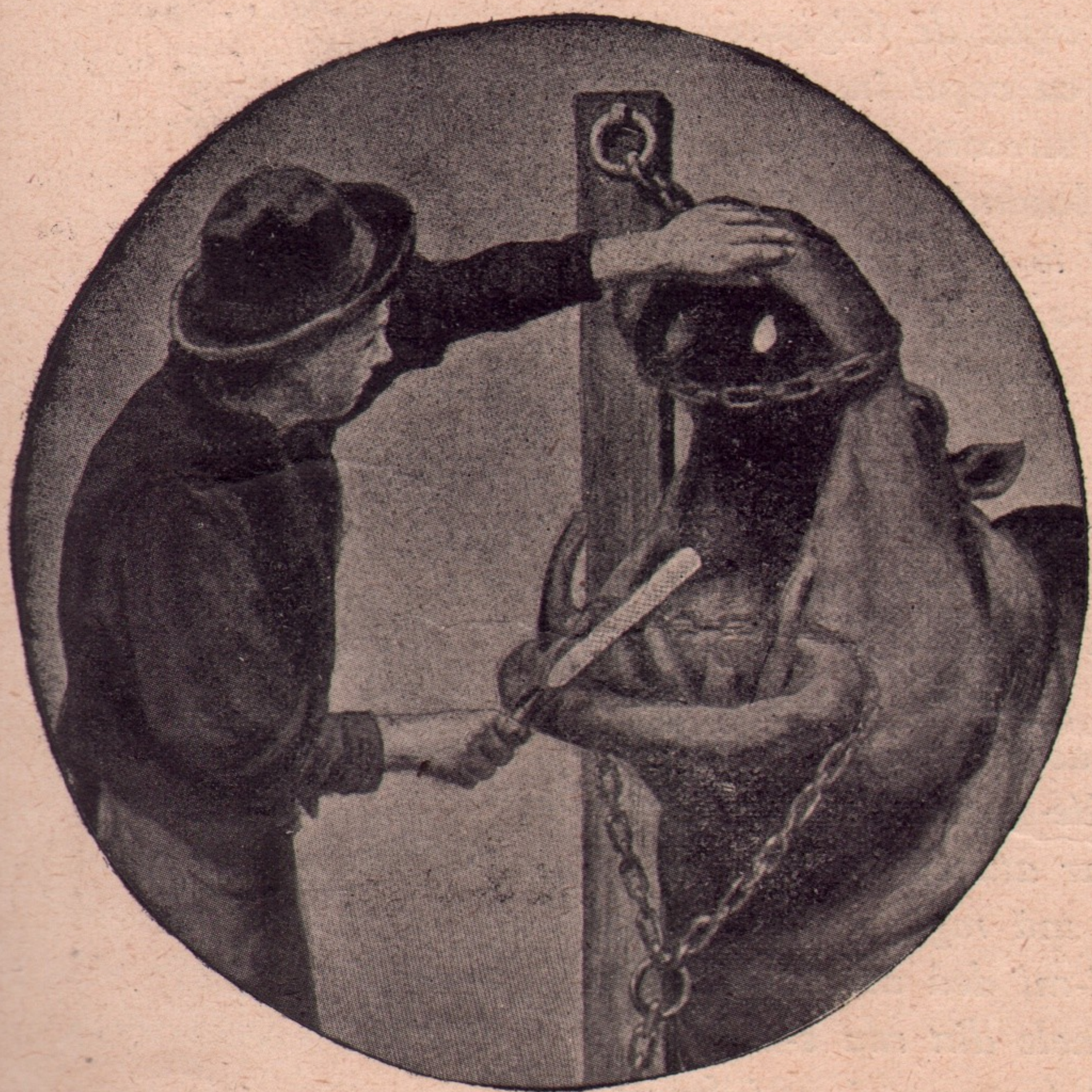

BOALA LA FIARE

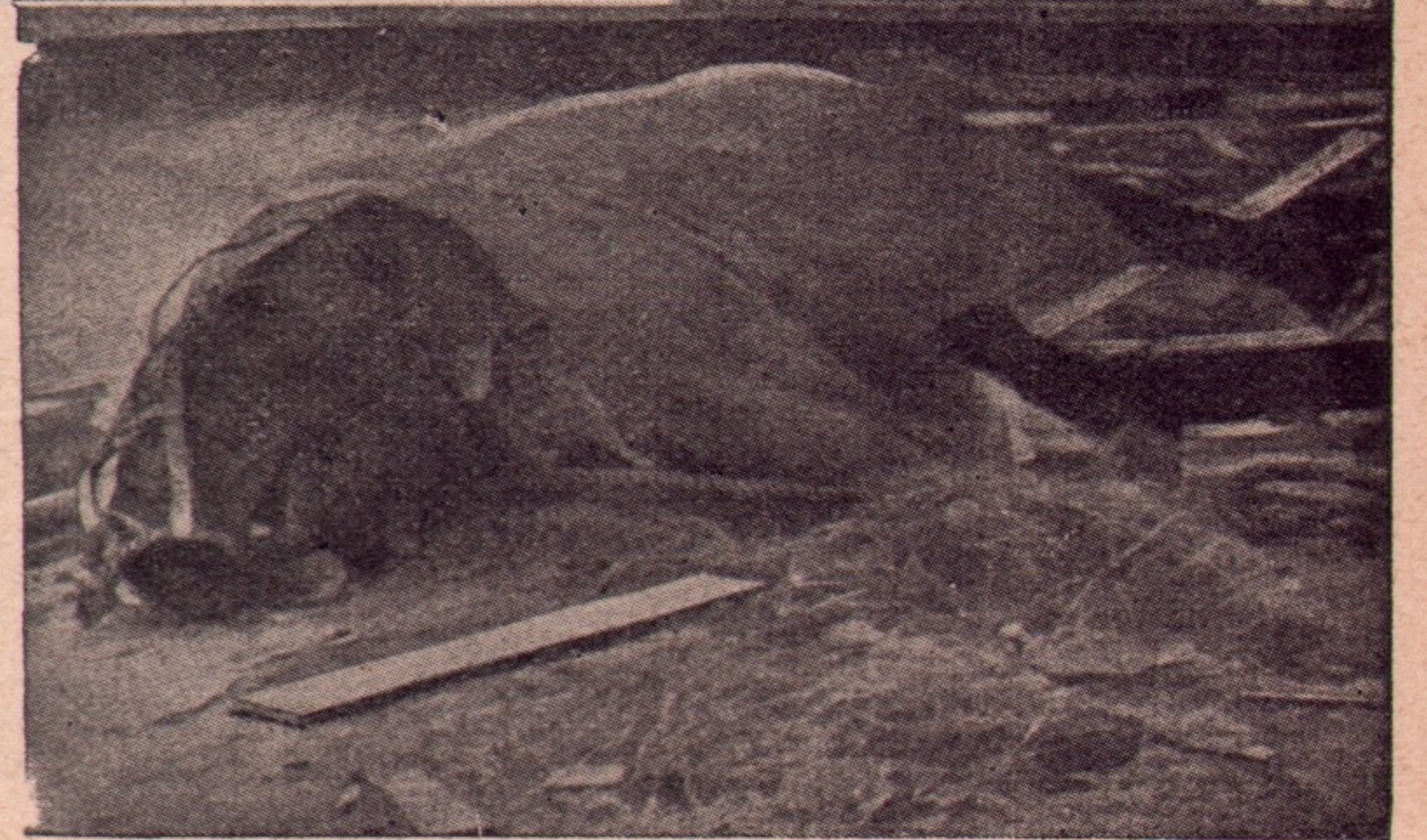
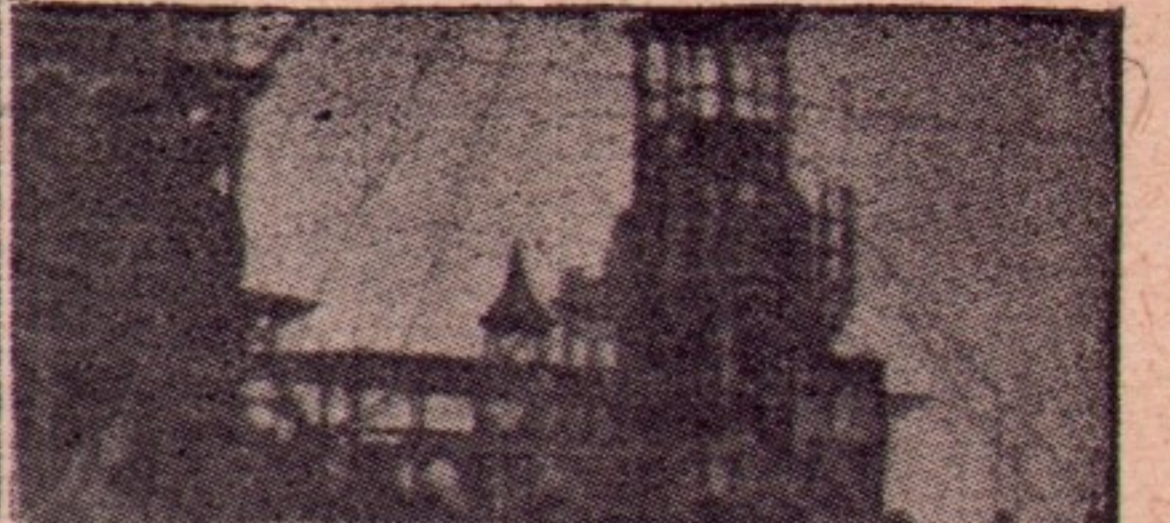
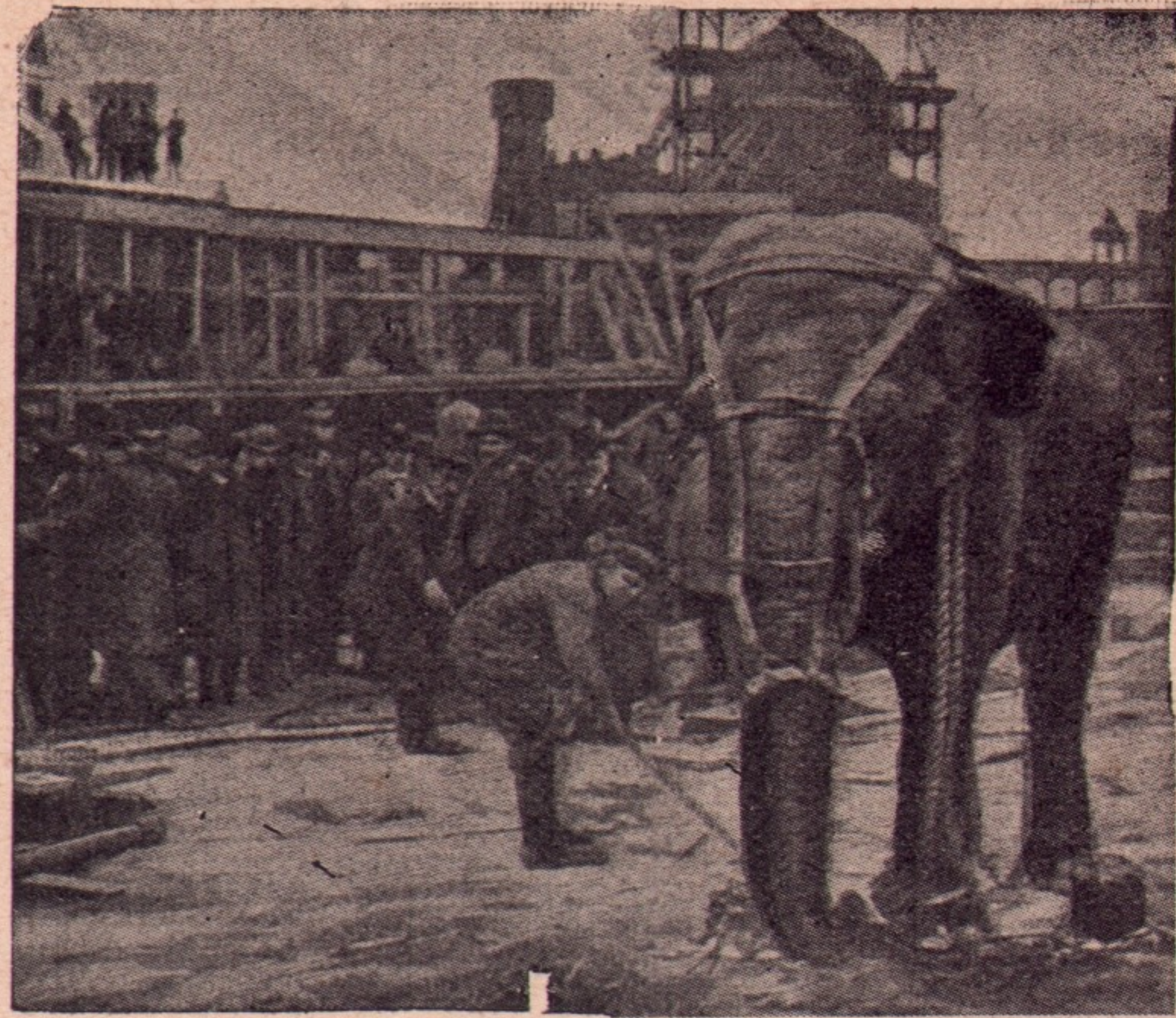
În luna Noemvrie, elefantul Agra, aparținând unui circ din Paris, s'a îmbolnăvit de... influență. Dintre toate animalele, elefantul este pacientul cel mai dificil. Orice alterare a sănătății lui, îl face nervos, de o nervozitate primejdioasă pentru cei cari trăesc în apropierea lui. Și sus-numitul Agra, scăpând într'o zi din circ, a început să se plimbe pe străzile marelui oraș. Dacă s'ar fi mulțumit numai cu plimbarea n'ar fi fost nimic; dar colosalul pachiderm a spart cu trompa, vitrina unei tutungerii, apoi a intrat în prăvălie unde s'a dedat la niște acte grozave de vandalism. A răsturnat rafturile, a spart cutiile cu țigări și cu tabac, a fărâmițat mesele, scaunele, oglinzele, a băgat groaza în tutungii. Apoi, strănutând ca un nebun — căci praful de tabac îi intrase în trompă — a eșit pe stradă, unde și-a vărsat din din nou furia într'o cafenea, pe care a distrus'o, pe ai cărei clienți i-a pus pe fugă. Numai cu mare greutate arțăgosul Agra a putut fi înlănțuit de pompierii parizieni și reînturnat la circul lui.

De atunci elefantul tot arțăgos a rămas. Zilele trecute însă am cetit într'un ziar francez epilogul tragic al acestei comice aventuri. Într'un turneu pe care l'a făcut circul în orașul Angers, pachidermul s'a dedat iar la acte de vandalism. Și cum primejdia nervilor lui crește din zi în zi, stăpânul său s'a hotărât să-l suprime.

Operațiunea n'a fost ușoară. Ea a avut loc în ziua de 7 Decemvrie curent. Un veterinar i-a dat animalului un narcotic violent; când elefantul ar fi adormit, executorii săi aveau de gând să-i facă o înțepătură mortală. Dar doctoria fu prea slabă pentru organismul lui Agra, și veterinarul a fost nevoit să recurgă la revolver. Zece gloanțe blindate fură trase în capul pa-

Dentistul ipopotanului.

Executarea elefantului Topsy.

chidermului. El se prăbuși la pământ. Dar încă respiră. Atunci, pentru a'l sfârși, veterinarul îi tăia carotida, îi spintecă pânțele trăgându-i măruntaele afară. Bietul Agra!

*

Să amintim însă că rostul veterinarilor pentru fiare, nu e întotdeauna acela de a le executa, ci mai ales de a le vindeca. Animalele acestea reprezintă pentru proprietarii lor sume enorme, și e firesc lucru ca ei să fie îngrijiți de sănătatea pensionarilor lor. Un leu este plătit până la 7500 de coroane, un tigru de Bengal cu 5000 de coroane. Un elefant de Africa valorează 8000 coroane și nu de mult grădina zoologică din Londra a dobândit o girafă în schimbul enormei sume de 22.500 de coroane.

Și girafa, bunăoară, e un animal foarte plăpând. Un circ posedă într'un rând o girafă care răspunde la duiosul nume de Nelly. Într'o bună zi, Nelly începuse să strănute; vă puteți închipui ce trebuie să fie strănutul unei girafe! Numai decât fu chemat veterinarul; el diagnostică un guturai strașnic, care putea degenera într'o bronchită gravă.

Mai întâi se injectă în nasul lui Nelly un litru de soluțiune de cocaină, și pentru a opri mersul inflamațiunii, doi oameni se urcară pe scări și învăliră gâtul girafei cu un bandaj de flanelă, un bandaj de patru spre zece metri de flanelă, și întreg trupul ei fu îmbrobodit într'un fel de halat. I se dete să bea rachiu cald amestecat cu apă, și fiindcă temperatura animalului se ridică la 40 de grade, doi gardieni stătură o noapte întreagă cocoțați pe o scară, lângă gâtul girafei, îngrijindu-o neconținut. Astfel, animalul se însănătoșă.

În America există veterinari specialiști pentru șerpi și pentru crocodili. Dintre aceștia, cei mai penibil de

îngrijiți sunt fără îndoială șerpilor, și mai ales cei veninoși. Un veterinar american, având odată de operat un șerpe veninos din cei mai primejdioși, întrebunță coccaina. Se vede însă că reptila era refractară acestui element, căci la cea dintâi împunsătură de bisturin, șerpele făcù o săritură strașnică, se strecură afară din mâinile celor care-l țineau și-l mușcă pe veterinar de braț. Acesta nu scapă cu viață decât grație unei brățări de piele pe care o purta la mână și pe care o înhățase șarpele. Prins din nou, reptila fu de data asta operată. Operațiunea aceasta nu a costat mai puțin de 2000 de coroane.

Boala cea mai frecventă la șerpi este un fel de neurastenie, în care caz șarpele refuză orice hrană și se lasă a muri de foame. Singurul leac este acela de a se nutri animalul cu sila. Astfel se întâmplă nu de mult la Bronx—Park—Zoo din New-York. Zece gardieni așezați în șir susținură trupul unui boa-constrictor lung de opt metri. Apoi, un veterinar introduse în esofagul reptilei o bară de fer, la vârful căreia era legat un iepure de casă jupuit de pelea sa. Șase iepuri fură astfel depuși în stomacul șarpelui, care cu vremea se însănătoșă iară.

*

Dintre toți acești bolnavi extraordinari, elefantul e totuș cel mai dificil de îngrijit, din pricina trupului său enorm și a teribilei vigori a organelor lui. La un circ din Rockford în America un elefant cu numele de Queen Jumbo se îmbolnăvi și el de guturai. Pentru aceasta i se puseră vizicatorii; adecă întreg corpul lui fu acoperit cu un strat de muștar — două butoaie întregi — apoi i se dete să bea 35 de litri de whisky. Jumbo fu așa de satisfăcut de bunăvoința veterinarului său, încât era cât pe-acî să-l răstoarne de mai multeori mângându-l cu trompa.

Dar sunt și pedicuri pentru elefanți. Aceștia au specialitatea de a tăia, de a roade, de a frecă cu pila unghiile pachidermului, când ele devin prea lungi.

După pedicuri îi avem pe dentiști. Babe, un ipopotam american fu odată legat cu lanțuri și dentistul începù să taie cu ferestrăul, apoi să-i roadă cu pila enormii colți crescuți prea mult și care îl stângeneau pe animal să închidă gura. În timpul acestei operațiuni bietul ipopotam tremurà de groază, iar din ochi îi curgeau lacrimi cât pumnul de mari.

Vedem așa dar că până și fiarele bolnave se pot tămădui grație științei. Dar sunt cazuri în cari știința e și ea neputincioasă. Când aceasta se întâmplă omului, el e lăsat să moară zi de zi, ceas de ceas, să moară de moarte firească, întru cât boala este firească. Când lucrul are însă loc la animale, atunci stăpânii lor le curmă brusc zilele, nu pentru a le evita o suferință îndelungată, după cum s'ar crede, ci spre a se desbărà de o sarcină inutilă.

Și fiindcă am început acest articol cu moartea bietului Agra, executat acum câteva săptămâni într'un oraș francez, să sfârșim micul nostru studiu documentar cu moartea unui alt elefant, a cărei execuție — care

datează de mai mulți ani — ne pare un caz tipic al difi-cultății cu care omul ajunge să supprime vieța într'un organism așa de colossal.

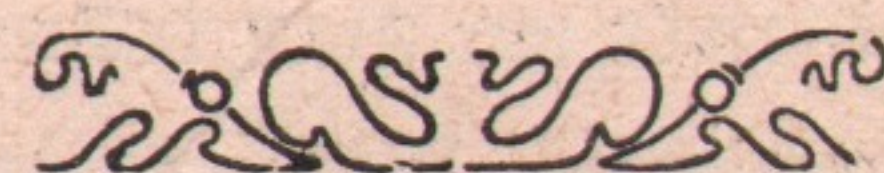
Vrem să vorbim de elefantul Topsy, un pachidem superb, în vrâsta de 35 ani, care trăia în Luna-Park-ul din insulele americane Coney. Acest Topsy devenise cu vremea așa de nervos arțăgos, încât a trimis pe lumea cealaltă doi îngrijitori ai săi, precum și doi trecători inofensivi. El fu condamnat la moarte. Și iată cum a avut loc execuția sa.

Tot mângându-l și dându-i morcovi și pâne, ecsecutorii săi reușiră să-l încalțe cu niște enorme sandale de lemn și de zinc. Ele fură puse în contact cu cabluri electrice. Un om ce ținea degetul pe un resort, așteptà clipa când să trimeată un curent de 6000 de volți în enorma massă de carne și de oase.

Când totul fu gata, i se oferì lui Topsy un morcov care conțineă 600 de grăunțe de cyanură de potasă; elefantul le inghiți pe loc. Apoi se dete un semnal și ecsecutorul apăsă pe buton. Se văzù un mic nor de fum, în mijlocul căruia Topsy, ridicându-și trompa spre cer, părù a face un gest de ultimă rugăminte. După două secunde el căzù în genunchi, apoi se rostogoli la pământ, underămase nemișcat.

Astfel muri sârmanul Topsy.

D. M.

Scrisoarea unui copil câtă Moș Crăciun.

Mult dorite Moș Crăciun!
Drag moșneag blăjin și bun,
Ce din lumea ta de nori
În tot anul te cobori
Și pe ger și pe ninsori
În cojoc de fulgișori
Și cu coșul încărcat
Te strecuri din sat în sat,
Zăbovind pe la ferești
Mi te uiți și știricești,
De-s copiii toți cumiți
Și de-ascultă de părinți?..

Eu mi-am pus de gând, să-ți scriu
Așa bine, rău cum știu.
Să-ți spun — dragă Moș Crăciun,
Că eu sunt un copil bun.
Pe părinți eu mi-i cinstesc,
Îi ascult și mi-i iubesc.
Câte-odată mai greșesc,
Dar atunci îmi pare rău
Și mă rog de Dumnezeu,
Să-mi dea minte, să'nțeleg,
Binele din rău s-aleg,
Să fac numai, ce-i frumos,
Să fiu și eu de folos.

Și-acum uite te-aș rugă,
— Cred că nu te-i supără, —
Să-mi faci rost de jucării,
Cum le dai la alți copii
Și când treci coala-n Ajun,
Dragul meu de Moș Crăciun,
Să le-așezi la noi în piag,
Să mi le găsesc șirag:
O sabie și-un chipiu,
Căci aș vrea soldat să fiu,
O pușcuță mititea,
Să plec la război cu ea,
Un cal mic și sprintenel,
Să mă duc în foc cu el,
Și — de ți-o mai rămâneă, —
O trâmbiță frumoșea
Și-o dobiță lângă ea.

Astfel eu din copil mic
M-aș face-un soldat voinic
Și-narmat, ca un oștean
Nu mi-ar păsă de dușman!

Nu uită, ce te-am rugat,
Dragul meu moșic bogat!

Te sărut pe ochișori
Și pe mâni de multeori.
Spune-le la îngerii,
Că mi-i sărut și pe ei!

Eu-s drăguț și frumoșel
Și mă chiamă Ionel.

AURELIA POP

O O O

Cântec

Sufletul mi-l troienesc
Flori de primăvară,
Visătoare șoapte dragi,
Coarde de chitară.

Picură un cânt suav
De privighietoare
În al sării sfânt mister
Plin de sărbătoare.

Se revarsă-atâta dor
În a ei chemare...
Vine-un nor și-i fură tot
Aurul din zare!

Sufletul mi-l troienesc
Vise, flori și șoapte...
De departe vânturi bat,
Dela miez de noapte.

VIORA DIN BIHOR

O O O

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRIANĂ-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

I.

Zeul întunecat al războiului.

Eră într'amiază. Soarele ardea deasupra văii Esdrelonului, ca un incendiu înfricoșat.

Tabăra asiro-babiloneană, se întindea leneșă, în revărsarea ferbinte, a razelor de soare. Se întindea, la poalele munților, ca un șarpe uriaș, ce se odihnește.

Soldații se retrăseseră sub corturi. Nu se mai auzia nici rânchezatul armăsarilor; o tăcere moleșitoare plutea deasupra taberei.

Holofern sta posomorât în cortul lui ce se ridica deasupra tuturor, a cărui purpură întretășută cu fire de aur, strălucea de smaragde și pietrii nestimate. Ochii lui, întunecați străluceau, ca ai unei paseri de pradă. Își netezea liniștit barba mai neagră ca noaptea. Eră pierdut în reverii adânci...

O bucată de cer curat albastru, zimbea prin deschizătura cortului, ca un ochiu albastru de fată. Dar prin aceeaș apertură, se strecoră și o umbră... cetatea Betuliei, care privită de jos, părea deasupra înălțimilor Dotainului, ca cuibul unui vultur.

Holofern, își înălță privirea cruntă de vultur, înspre fortăreața de stâncă. Cum o privea îndelungat, ochii i se aprinseră ca de beție; suspină, apoi își închise pleoapele... și cei patru comandanți, cari ședea în scaunele de purpură, nici nu cutezau să respire, căci înțelegeau, că în clipa aceasta, zeul întunecat al războiului, visează...

Deodată observară, că-i tremură colțul gurei. Își deschise ochii, din cari țâșneă o flacără roșie. Mai privi încă odată spre culmea Betuliei, și întorcându-se spre comandanți, zise:

— De atâteaori a răsărit și a apus luna, și noi tot ne pierdem vremea încă, în valea Esdrelonului... Dar vai tuturor, când voi ajunge cu oștile mele pe culmea Dotainului!

Cuvântul a ieșit ca un tunet, din pieptul lui, înspăimântător de agitat, apoi se liniști deodată, și se întoarse spre Thartan, conducătorul călăreților.

— Ce fel de popor locuiește acolo, în înălțimi? Până a ajunge aici, am prădat o jumătate de lume, și acum trebuie să mă opresc aici. Ce fel de popor e acesta, ce prăvălește stânci în calea mea?

— Ovreei... — răspunse Thartan.

Holofern se întunecă de o umbră a mâniei, și râse înfuriat.

— Știu, că acesta e pământul lui Izrail. Nu de asta te întrebam, dar vreau să știu, ce vârtuți are acest popor, care poate să împedecă atât de poruncitor drumul oștirilor asiriene? Asta să mi-o spui.

Thartan nu a răspuns; nu voi să răspundă, ca să nu trezească mânia stăpânului.

— Care dintre voi — întrebă Holofern — cunoaște acest popor? Ce îi dă acestui popor puterea, de a se împotrivi armelor mele?

Nu a răspuns Rabsaris, comandantul căruțașilor; nici Nabuzar, comandantul pedestrimii, și n-a răspuns nici Sarezar, care întunecă cerul cu săgețile oastei sale, deși cunoșteau cu toții foarte bine poporul lui Izrail.

N-a răspuns nici unul; știau cu toții, că un cuvânt neplăcut, poate să stârnească în inima lui Holofern o furie fără margini...

Pe o clipă se făcù tăcere. Fața stăpânului să întunecă. În sfârșit rupse tăcerea Thartan cu glasul lui rece.

— Stăpâne, cheamă pe principii, pe cari i-ai luat ca prinșonieri. Regii din sâmbânța lui Moab și Munuon, cunosc desigur acest popor...

În clipa aceasta perdeaua cortului a fost dată la o parte, și cineva se năpusti înăuntru, ca o furtună. Eră Bilbo nebunul, favoritul lui Holofern. Săltă, se învârte în aer, și aruncându-și coiful de măscărici, se așază la picioarele lui Holofern?

— Ce te uiți, ipopotanule? — îi strigă lui Nabuzar. — Ești ipopotan, și totuș nu beai apă niciodată, măi bețivule... măi...

Holofern îi făcù semn să tacă. Neaunul s-a ghemuit și a tăcut, dar făcea grimase conducătorului pedestrimii. Holofern sună din clopoțelul de aur și intră secretarul Vagao, care eră și paharnic.

— Ce poruncești, luminate stăpâne? — întrebă și ridică spre domnul său privirea lui simpatică.

— Du-te Vagao și cheamă pe principii.

Vagao plecă, intră în cortul cel mare, unde regii prinșonieri ai popoarelor subjugate, se jucau cu cubi.

— Principilor și regilor, vă chiamă stăpânul meu.

A amuțit deodată zurutul aurului. Și fețele regilor păliră...

II.

Sărutul lui Gotoniel.

În sfatul bătrânilor din Betulia, toate fețele erau adânc posomorâte. Erau adunați în balustrada de marmoră albă, a preotului suprem Ozia, de unde puteai privi asupra întregii taberi asiro-babilonene, ce acoperea valea Esdrelonului, ca un mare oraș de corturi.

Nu adia nici o boare, nu se auzea nici un glas. Preotul suprem Ozia, aruncă o privire asupra sfatului și ținând în mână o hârtie înfășurată, rosti cu glas trist și îndurerat:

— Iată scrisoarea preotului suprem Eliachim. Ne scrie să nu predăm cetatea, căci atunci s'a nimicit și Ierusalimul, orașul nostru sfânt. Cheia provinciei este Betulia. Dacă zidurile ei vor fi dărâmate, peste ruinele lor se vor revărsa pe pământul lui Izrail Asirienii cei setoși de sânge, ca o exundare nimicitoare.

— Și atunci s-a isprăvit cu întreaga ovreimea!

— continuă Abiezer, un om cu fața întunecată și agitată. Eliachim are dreptate... Betulia nu trebuie predată!

— Altul e glasul inimii... — zise Gotoniel, un moșneag alb ca zăpada, ce se bucură de mare cinste în întreaga Betulia. — Dar nu avem apă...

— Să ne predăm dar? — întrebă Ozia. — E un gând păcătos. Soartea lui Izrail e acum în mâinile noastre; să băgăm de seamă, nu cumva să rămână pe numele nostru rușine și infamie!

Gotoniel își întoarse ochii săi curați ca de copil spre preotul suprem și răspunse încet:

— Holofern a tăiat canalele de apă. Fântânile sunt păzite de ostași. Poporul Betuliei duce lipsă și deja cere apa din ce în ce mai amenințător...

Hesrai adause pe un ton întunecat:

— În setea lui chinuitoare, poporul bea sângele animalelor.

— Iar aceasta — adause Cabri — după religia noastră este un păcat mare, foarte mare...

— Acum fieștecare se ajutură așa cum poate... — răspunse Ozia...

Cabri cel slăbănog erupse deodată:

— Dacă se va ști despre asta în orașul cel sfânt, toată ovreimea ne va excomunica, vor urî pe toți betulienii și vom purta blăstămul păcatului nostru până în a șaptea generație!

— Să nu vorbim despre asta acum! — replică Abialbon, un bărbat frumos, înalt și cărunț. — În preajma noastră mișună o sută douăzeci de mii luptători babilonieni. Vorba e, ce facem noi acum?

Gotoniel își ascunse în palme fața întristată.

— Au căzut cei mai de seamă eroi ai noștri...

— Dar Ieroboam? — întrebă Ozia? — El sparge rânduri întregi de dușmani...

— Și Salethiel? El singur apără Betulia! — spuse cu însuflețire Abiezer cel cu fața întunecată, în vremece ochii lui mici și vicleni, scrutau tabăra lui Holofern.

— Sunt numai doi... Nu e ajutor. Provinciile nu se interesează de noi... — răspunse Gotoniel, și barba lui lungă și albă tremură de durere, în vremece el privia turnurile împodobite ale Betuliei.

Abialbon se ridică.

— Să deschidem visteria, și să răscumpărăm pacea cu aur...

Se făcù tăcere. Ochii bătrânilor străluciau de o speranță. Dar Ozia zise:

— Cu întreaga comoara lui Ofir nu l-am putea îndupleca pe Holofern, căci el vrea să răzbune cu un măcel cumplit, luptele rușinoase ale lui Sancherib...

— Așa-e — aprobă Abiezer. — Holofern vrea să scrie cu litere de sânge pe fiecare bulgăr de pământ, că s-a sfârșit cu toți zeii, căci s-a ridicat un nou zeu în Ninive: regele Nabucodonozar!

Bătrânii fură cuprinși de desnădejde. Abialbon își încrucișă brațele pe piept:

— Ce să facem dar?

Gotoniel răspunse:

— Trebuie să predăm cetatea! Prorocul Ieremia

încă spune, să nu ne luptăm împotriva Asirienilor. El a prorocit în numele lui Iehova: „Eu voi întoarce arma în mâinile voastre și voi conduce pe Caldeeni în orașele voastre; mâna mea întinsă se luptă împotriva voastră și voi da orașul vostru regelui din Babilon, ca să-l ardă; voi apăsa poporul cu foamete, arme și pestilență și cei-ce vor rămâne în viață, vor fi duși în robia tristă a Caldeilor. Cel-ce va ieși din oraș și se va predă regelui Caldeilor, va trăi, iar cel ce rămâne în oraș, va muri“. — Betulia trebuie predată, în numele lui Iehova!

Abiezer a sărit, ca mușcat de șerpe, ochii îi scânteiau. Se opri în fața lui Gotoniel, zbierând și gesticulând cu mâna lui strânsă pumni:

— Taci, lașule! Vanzătorule corupt cu bani asirieni, căci îți voi crepă țeasta în două...

Bătrânii au sărit înspăimântați, întrevinind și luându-l la o parte pe Abiezer.

— Eu? Eu sunt trădător? — Izbucni Gotoniel desnădăjduit. — Eu am tradat bietul meu popor sărac și orfan? O, Dzeule mare!..

Începă să plângă. Se aruncă în genunchi și ridicând spre cer mâinile tremurătoare, începă să zbiere:

— Tu, Cel vecinic, care vezi inima mea, ascultă acuza aceasta grozavă și... și... pedepsește-mă, dacă... dacă...

Cu toții grăbiră spre el.

— Gotoniel! Gotoniel!..

Se făcu un zgomot mare. Ozia puse mâna pe umărul celui ce plângea:

— Vino-ți în fire!

— Scumpul meu! — strigă Cabri, și Gotoniel se lăsă în brațele lui.

— Asta e infamie! — strigară mai mulți.

Abialbon se apropie de Abiezer.

— Acuza e mortală. Cu moarte vei muri, dacă acuza ta e mincinoasă.

Abiezer sta palid, privi cu ochi cășcați spre Abialbon. Gotoniel încă tot plângea cu sughițuri:

— Lăsați-mă... să plâng... să deplâng Betulia...

Ozia se duse la Abiezer. Fața lui eră rece ca marmora cizelată:

— Adevărat e?

Eră o tăcere de mormânt, în așteptarea răspunsului. Abiezer tremură, luptându-se cu sine. Vorba lui eră plină de căință:

— Să mi se dea iertare. M-a răpit patima. Gotoniel nu poate fi bănuț cu nimic... Imi pare rău, că...

Au strigat cu toții, într'un glas:

— Moarte acuzatului mincinos.

Și îl încunjurară pe Abiezer, ca să-l osândească... Iar Abiezer a pălit și mai mult și s-a retras.

În clipa aceea, s-a ridicat bătrânul Gotoniel și s-a pus în calea moșnegilor înfuriați:

— Opriți-vă, prieteni buni! Eu îl iert...

Zgomotul se liniști. Cuvântul lui Gotoniel vibră, ca o rugăciune ferbinte:

— Eu îl iert... căci și cea mai infamă minciună încă devine nobilă, când e vorba de — patrie...

Se aplecă deodată și sărută fața lui Abiezer.

— urmează —

MODA

Bunul gust la îmbrăcăminte e tocmai așa o calitate înăscută, ca și bunătatea. Ea este un grad oreșcare de cultură. Că se schimbă mereu, e de vină civilizația, care înaintează întruna. Moda are tendința de a se ține strict legată de această înaintare, cauza pentru care își ia diferite forme.

Când zicem de cutare toaletă că e „modernă“, ea trebuie să corespundă întru toate timpului în care trăim. În tocmai dupăcum, când vorbim despre pictura modernă, de literatura nouă, înțelegem ceva actual, ceva nou. Vă rog să comparați pentru exemplu, literatura noastră românească de azi, cu cea de acum o sută de ani. Deosebirea va fi în raport cu cea a modei de azi și cea de atunci.

Moda stă în legătură cu artele frumoase, deci să nu să mire nime, că ea își schimbă mereu formele. Și e interesant, căci de câteori ne arată vreo apariție nouă, ne place, și o luăm ca ceva firesc. Întocmai ca invențiile.

Moda în decurs de 100 de ani.

Șaluri moderne.

La început ni se par ca niște lucruri ciudate, imposibile, cu cât se perfecționează, ochii și mintea noastră se obișnuiește cu ele.

Moda de azi, cu liniile ei înguste și lungi, ne dă impresia de siluetă; le găsim frumoase și actuale și ne gândim cu un fel de regret la dispariția ei. Și fiind că apariția ei a fost îmbrățișată cu simpatie de lumea femeiască, ea a fost și cea mai durabilă, căci aceasta e al treilea an dela apariția ei. Aproape prevedem o durată încă de vreo doi-trei ani.

Tunicile panier, apărute în timpul din urmă au fost primite mai cu răceală și cu toate acestea ele dominează și azi la toaletele de seară.

Dar toaletele acestea drapate, au avantgiul că rochia a rămas în cadrele ei înguste și singur tunica ia proporții ceva mai extinse. Rochiile acestea îmbracă bine cu deosebire figurile înalte și svelte, când sunt alese cu gust, combinate fiind din două nuanțe de colori. Broderiile și-au ajuns culmea dominației, ele se aplică chiar și pe rochiile de stradă. Nu mai poți vedea mantale, nici toalete de seara fără broderii.

Broderiile orientale, cu sclipirea lor vie și multicoloră se estompează frumos cu musselinuri întunecate, apărând într'un mod subtil. Frumoase sunt costumele de catifea, decorate cu broderie de mătasă în culoarea costumului. Toaletele de baluri ca decor și-au păstrat și pentru viitor decorurile de mărgelile brodate, cu sclipirea lor de foc. Cu cât balul are proporții mai extinse, cu atât decorul va fi mai bogat. Pentru concerte, conveniri de seara, petreceri de casă

decorurile aceste vor fi mai solide.

Să amintesc ceva și de blănuri, pe cari în orașe le vezi aproape la fiecare, și cari de câțiva ani înfășoară femeile dela orașe mari, din creștet până în tălpi, rămânând uimită de podoaba și mai ales de scumpetea lor. Noi ne îndestulim și cu câte un șal mai lung de blană de silschin sau de scuncs care însă să fie întotdeauna veritabile, căci imitațiile sunt așa de rău arătate încât se observe dela distanță. O blană veritabilă, fie cât de mică, ne va ține 8—10 ani, fără ca

vreodată să ese din modă. Manșoanele au rămas tot în proporțiile lor mari, din anul trecut.

O plăcută surprindere, ca întregire a costumelor de stradă și a bluzelor de seară, sunt decorurile sau șalurile dela gât. Ele se compun din diferite materii: pot fi din blănuri, din roz sau din musselin. Cele mai grele cum sunt cele de blană se poartă pe stradă, cele ușoare sunt de teatre, concerte etc. Șalurile acestea trebuie să fie în armonie cu pălăria și frizura.

Dau aci câteva modele, ca cetitoarele să se convingă despre ușurința de-a și-le pregăti înșile dacă au materialul de lipsă.

L. C.

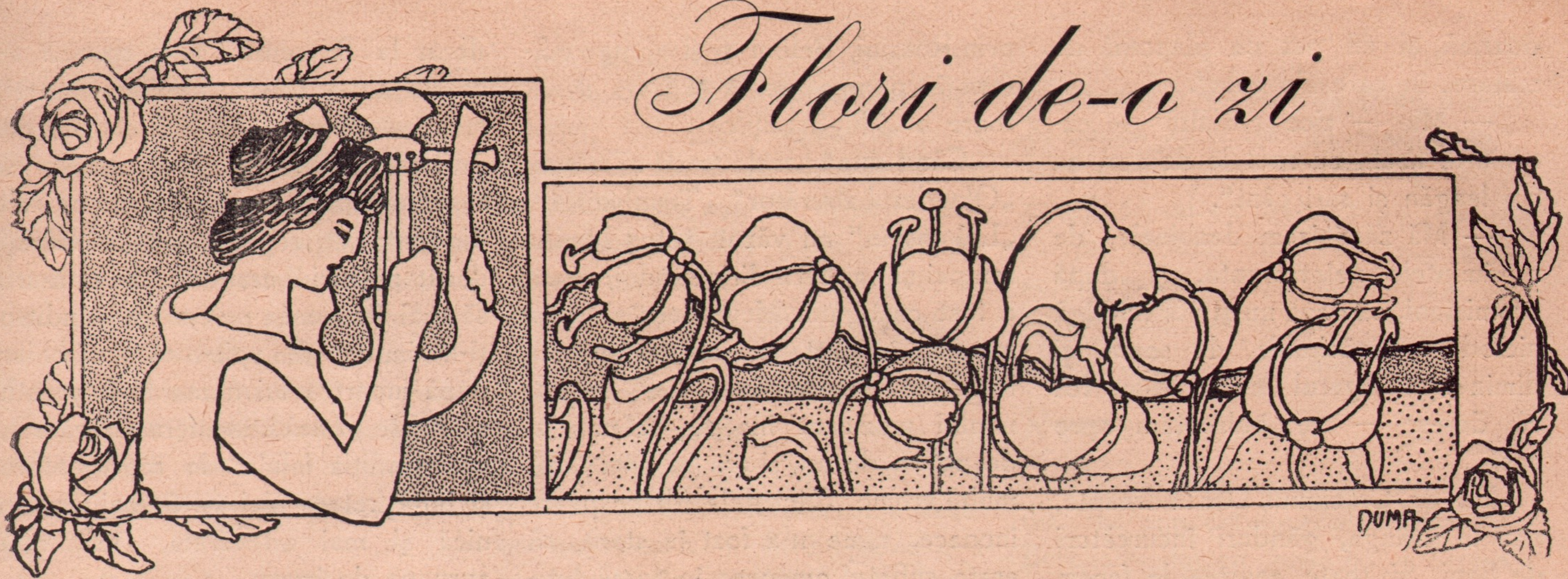
*Numărul nostru proxim va apărea în 19
Ianuarie st. n. 1913.*

Costume de săniat.

Crăciunul

Cele mai strălucite sărbători, sărbătorile păcii și ale dragostei, cu misticismul și bucuriile lor, se apropie din ce în ce. Încă două-trei zile, și o mulțime de brăduleți vor împodobi odăile, cu miile de luminițe, răspândind sclipirea lor mistică, din învălășeala mulțimei de mimicuri îmbrăcate în hârtii sclipitoare. În odăi va fi un amestec de lumină și miros de brad, adus cine știe din ce păduri îndepărtate. Vor fi întocmite toate ca sclipirea lor magică să fie răpitoare, surprinderea și bucuria micuților să fie mare, inimile și ochii lor să se desfăteze în frumseța și dărnicia lui Moș Crăciun. În văzduh se vor auzi fâlfâiri de aripi îngerești, plutind pe deasupra caselor cu copiii buni. Glasuri limpezi și subțiri vor strătăia cuprinsul în simfonia lor de Cheruvimi, străbătând prind depărtări, până la cel în a cărui amintire și dragoste se prăznuiește. Părinții își vor uita pe câteva oare grija de toate zilele și cu sufletul senin se vor alătura și ei la bucuriile acestor sărbători ale visării. Sărbătorile visării!.. Câte iluzii, câte frumuseți nu întruchipează sărbătorile acestea, în inimile micuților, petruca vieața să aibă ce destrămă an cu an? Și în vremece ochii micuților vor schinteia de bucurie, inimile noastre vor fi cuprinse de nostalgia anilor copilăriei, de acele iluzii scumpe, când credeam și noi în sclipirea acestor mii de mimicuri, în bunătatea lui Moș Crăciun. Multe mame înduioșate, își vor sterge lacrimile lor tănuite. În gândul celor plecați de

acasă, sau a celor duși pentru totdeauna... Căci aceste sărbători de pace și bucurie, au avut totdeauna tendința de a aduna într'un mănunchi toate mlădițele familiei. Pentru aceea fericită va fi casa, unde nu va rămâne nici un loc gol. Cu zile înainte se poate observa neastâmpărul de care este cuprinsă tabăra mititică, din cauza zilelor ce-i mai despart de sărbătorile mult așteptate. Mereu se aud întrebările de o drăgălașie naivă:

„Mamă, de câteori mai dormim până vine îngerul?”

„Ne mai culcăm de trei ori, apoi a patra seară, vine“, le răspundem ca să le mulcomim neastâmpărul.

Ochii micuților cad într'o reverie adâncă contemplând par'că asupra noțiunii timpului, și vezi ridicând deget după deget, numărând una, două, trei, apoi adorm în legănarea miilor de imagini fermecate, din cari dacă aș avea putere aș face să nu se deștepte niciodată, căci spulberarea lor aduc primele decepții în vieața.

*

Primii fulgi mari de zăpadă ating domol geamurile. În căderea lor molatecă, înveselesc cuprinsul ca într'o blană curată, cu licăriri de foc. Cu capul răzimat în palme, stau și privesc mulțimea de fulgi limpezi, cum se desprind din azurul nemărginit, ca niște petale mari de flori albe. Nu știu de ce, dar de câteori îmi scald privirea în jocul acesta de fulgi curați, de câteori văzduhul e împodobit de aceste petale destrămate din pânză aeriană, o tristeță apăsătoare se țese în jurul sufletului meu.

În minte îmi răsar icoane din trecut, ca niște frânturi dintr'o vieață mai frumoasă, ce nu se va mai întoarce niciodată.

Dornică de atingerea lor răcoasă, îmi iau copilele și o luăm razna prin desimea lor ușoară. Aerul e îngreunat de o ceață albă surie, ce se lasă ca niște mușunoaie pe tot ce se află în cuprins, iar fulgii mari, par acuma niște fărimituri dintr'un vâl diafan, fără început și fără sfârșit; abia de mai pot desluși casele și oamenii.

Înserarea se lasă pe nesimțite, dela un timp nu mai putem vedea risipirea petalelor cerești; le simțim numai atingerea ușoară și rece, cum se aștern în formă de stelute pe pleoape și pe față. Rând pe rând se aprind felinarele mici și afumate, răspândind o lumină săracăcioasă, prin colțurile străzilor. Mergem cu pași repezi, ținându-ne strâns una de alta, înprospătate de aerul rece de Decembrie. Înaintea unui galantar mai bogat luminat, o mulțime de copilași stau sguliți de frig, admirând bogăția de jucării și mărunțișuri pentru pom. Ne mestecăm și noi printre ei, mă uit cu milă la privirea lor ahtiată după tot ce văd, în vremece păpușile își trimit zimbetul lor încremenit, mândre că în sfârșit a sosit oara, când sunt coborâte din magaziile reci și întunecoase unde și-au dormit somnul obișnuit, de un an de zile. Acum stau cu fețele radioase, întrecându-se în mărime și frumsețe. Copilele mă năpădesc cu o mulțime de întrebări și rugăminți.

„Mamă, mie să-mi aducă îngerul ceea cu ochii mari, care știe să

doarmă, și un pat cu plapomă de mătase, în care s'o culc“.

— Mie — zice cealaltă — căruciorul acela cu roatele de aur, ca s'o leagăn și să-i cânt“.

— Mă zăpăcisem deabinele, de rugămintele neîntrerupte, și după promisiuni, că dacă nu-și vor neglija niciodată rugăciunile, de seara și dimineața, îngerul le va aduce tot ce deresc — ne îndreptăm spre casă...

Da, da, Crăciunul! Dar în dreapta, dar în stânga, gânduri încurcături de bani. Și toate acestea le facem cu drag și voie bună, purtați par'că de misticul imbold să nu lipsim pe cei mici de acele dulci iluzii cari ne-au legănat și pe noi odată în brațele lor de visuri. Să lăsăm copiii în lumea lor de basme, căci din această lume vor păstra cele mai frumoase amintiri pentru zilele posomorate, ale bătrâneții. Să nu-i tulburăm în credințele lor naive, căci va veni viața, care le va prăbuși toate iluziile, toate poveștile...

LEONTINA CIURA

*

Parsifal...

Când văzură bunii creditorii din Riga, că dirigentul venetic, cu fruntea energică și ochii îndrăzneți, copleșit de nevoi, nu le mai poate da lăcomita dobândă, tăbărâra asupra lui cu forța publică și numai fuga grabnică spre Paris pe marea vijeliosă fu în stare să scape de furia lor pe cel strâmtorat. Când acelaș dirigent de orchestră și critic muzical ceru sprijinul lui Meyerbeer, acesta i-l făgădui nădăjduind încă un satelit, care să-i trâmbeze gloria. Iar când bietul muzicant pregătise pentru muzică legenda Olandezului zburător, marele dictator — ovreu din Germania — al muzicii parisiene, nu se gândi să-l ajute văzând forță și energie artistică într'însul, ci-l jigni în modul cel mai nemilos, stârnind o adevărată bătaie de joc în jurul manuscrisului, zvârlindu-l din secție în secție din biurou în biurou, până ce se și răvăși dela o vreme. Descoperise pe semne prea multă libertate în omul acesta, prea multă bătaie de joc față de muzica aceea convențională, care trece dela Donizetti

prin Rossini, Bellini și-și ajunge culmea în pompa goală și fraza sunătoare a „Hugheoților“.

Când după ani de trudă și mizerii „Olandezul zburător“, „Tannhäuser“, „Lohengrin“ au văzut totuș lumina rampei și bagheta dirigentului, cauza a fost câștigată. Meyerbeer și ceata sa s-au înfiorat, și s-au scoborât la locul ce li se cuvinea, iar drumul noului muzicant începù să urce zi de zi, an de an, și are să urce încă, multă vreme. Căci dela Shakespeare încoace, nime n-a fost în stare, să arate sufletul omenesc în toată brutalitatea și duiosia sa, cu tot complexul său de sentimente și avânturi începând dela cele cari fac o fiară din om, și sfârșind cu cele cari fac cheruvim dintr'însul, nime n-a știut înfățișa gama aceasta cu atâta putere cum a făcut-o dirigentul pribeag cu fruntea energică și ochii îndrăzneți, care purtă un nume așa de burghez: *Richard Wagner*.

Îmi resar în minte lucrurile acestea ca o protestare neputincioasă dar justificată, împotriva mediocrității sau chiar talentului, care înăbușește sau vrea să înăbușiască geniul. Și asemăn în gândul meu valorile mai ales acum, când ziarele vorbesc și discută pe larg asupra lui „Parsifal“.

În vremece „Africana“ și „Hugheoții“, și întreg cortegiul de opere ale lui Meyerbeer, a căror izbândă scenică eră mai mult de natură optică și ritmopatică, și se compunea din marșuri și defilări, în vremece acestea azi nu mai încântă decât fanfarele și trupele de operă provinciale, — față de Richard Wagner cu atâta evlavie se îndreaptă recunoștința unui popor și a lumii întregi, încât glasuri înalte, corporații legiuitoare chiar sunt frământate de gândul, ca o dorință a marelui reformator să devină lege codificată, înzestrată cu toată puterea legilor unui stat.

E vorba de „Parsifal“, de cea mai genială între genialele plăzmuiri ale maestrului, de care a fost legat mai strâns sufletul lui, și pe care el însuș o consideră de cea mai desăvârșită operă a sa. Pe când trăia, adeseori spuneă, că l-ar durea foarte mult, dacă și-ar vedeă, sau și-ar ști reprezentată opera aceasta și aiurea,

decât la Bayreuth. Și o spuneă aceasta nu doar din motive bănești, cum au afirmat-o unii, ci din imbolduri curat artistice. Eră convins, că reprezentată aiurea opera, cu alt dirigent, alt regisor, alți cântăreți decât pe cari îi credeă el buni, n-are să mai fie aceea pe care a gândit-o și-a simțit-o și-a voit-o el, și că chiar după moartea lui numai la Bayreuth se poate păstra atmosfera adevărată, căci tradiția felului de reprezentare și interpretare aici va fi mai puternică și mai adevărată, fiind mai aproape de izvor...

Și vreme de treizeci de ani așa s-a și întâmplat — cât e în tărie dreptul de autor în Germania.

Wagner însă s-a stins în 1883. Prin urmare dreptul urmașilor lui încetează în 1914, iar operele, comorile familiei, vor fi libere toate. Deci „Parsifal“, poema cavalerilor sfântului Gral, cu acordurile lui grave, și sărbătorești, cu pozaunele pline de misticismul credinței și mântuirii, cu aerul lui înfiorat de Duhul Sfânt, ce se pogoară, să aducă putere de viață și biruință sfințiților voinici ai nevinovăției, — nu va mai fi privilegiul câtorva aleși și al snobilor, ci și al nostru al celor mulți, cari dacă mergem la teatru ne mulțumim și cu galeria.

Urmarea logică e deci îmbucurătoare.

Vine însă dorința lui Wagner și își bate joc de socoata lumii: *opera aceasta să nu se reprezinte niciodată aiurea decât la Bayreuth*. Deci „Parsifal“ să fie un fel de privilegiu pe veci al acestui teatru. Că îndată ce s-a sulevat ideea, s-a stârnit furtună, e de sine înțeles. Precum e sigur și aceea că chiar legi de s-ar aduce în sensul acesta, n-ar putea fi niciodată executate. Căci n-o să se poată întinde niciodată opreliștea mai departe decât hotarele țării, care a adus-o. Iar o înțelegere universală în privința aceasta e — evident — imposibilă. Așa încât „Parsifal“ după toate probabilitățile, are să se răspândească și să fie reprezentat și gustat pretutindeni, unde se află public înțelegător. În privința aceasta nu cred, că mai poate încăpea îndoială.

Pe noi însă ne interesează altceva.

Și anume faptul, că abia s-a accentuat dorința lui Wagner, și îndată s-a mișcat întreagă Germania, și aproape întreg apusul, formând partide puternice cari să lupte pentru întruparea ei. În parlamentul imperiului german se va cere statorirea unei „Lex Parsifal“, care să decreteze, că opera „Parsifal“ în vecii vecilor nu va putea fi reprezentată pe altă scenă decât pe cea dela Beyreuth, proprietatea familiei R. Wagner.

Mă gândesc la gestul acesta și la dragostea și recunoștința, care l-a produs. Căci aceasta e de mai mare valoare, decât eventuala neizbândă. E cea mai clară dovadă că nu Bismarck și Bethmann-Hollweg sunt sufletul neamului nemțesc, ci Goethe, Schiller, Beethoven, Wagner.

Și involuntar te întrebi: dar la noi? Ei bine, noi suntem minunați între sfinți și în privința asta. Față de scriitorii și artiștii de azi nu numai că n-avem nici o stimă, dar nici nu vrem s-avem. Iar la cei duși nici nu ne mai gândim. Pe cei de azi îi facem cu ou și cu oțet, pentru că trăiesc și împiedică validitatea nulițăților, iar pe cei de ieri nu vrem să-i mai știm, pentru că s-avem și nu ne mai încrucișează cărările. Mai ales e vrednică de osândă desinteresarea față de opera acestor din urmă.

Aruncați o privire asupra edițiilor și editorilor lui Eminescu și veți avea o icoană clară a situației. Lipsa de pietate n-a cunoscut aici nici măcar marginile impuse de bunul simț. Goana după puncte sensaționale și „mici scandaluri“ n-a vrut și nici azi nu vrea încă să țină samă de dorințele celor duși.

Ajunge-vom oare curând la adevărata cinstire a valorilor?

Vasile Stoica.

*

Trei păstori se întâlniră...

Glasul subțire și răgușit al băeșilor răsună smerit în odăița văruită în alb și de pe fețele lor se reflectează așa de multă bucurie. Îmbrăcați în haine curate de sărbătoare, cum colindă înșiruiți unul lângă altul, prin mintea mea trec clipe fugare din viața-mi de copil. Viața

mea de copil!.. Mă retrag în colțul odăiței, îmi plec capul în mâna dreaptă și încep să deapăn fir cu fir viața asta așa de demult trăită și de fapt nicidecum trăită. Aducerile acestea aminte se mișcă greoaie și din învălmășala lor nu pot să aleg decât frânturi șterse, frânturi fără de nici un rost. Pentru întâia oară îmi dau seama, că eu n-am fost copil niciodată, că eu n-am avut parte de nici una din bucuriile acesteia nevinovate. — Străinătatea m-a zmulș așa de timpuriu dela vatra părintească și aruncat odată în mijlocul ei, m-am îndepărtat din ce în ce mai mult de viața copiilor acestora, între cari m-am născut.

...Mi-e așa de jale nu știu cum, privind acum la ei, mi-e așa de jale și mă doare atât de mult, că eu n-am putut fi niciodată ca ei..

Copilaș nevinovat, care așteaptă sărbătoarea Crăciunului cu sufletul plin de curățenie, dornic nu de ceea ce-i va aduce îngerul, ci vesel, că poate să pună coiful de soldat pe cap, să ncingă sabia de lemn la șold și n'are să prindă buzduganul împodobit cu inele de hârtie colorată. Copilaș! O cât n-aș da să mă pot face un copilaș de acesta acum, și cât n-aș da să pot rămâne de-a-pururi un copilaș. Să uit toate cele ce mă împresoară, toate mizeriile unei vieți pentru care mă simt atât de nepotrivit și atât de slab înarmat. Cât n-aș da, să pot umbla și eu cu steaua roșie de hârtie, să pot colinda din casă n'casă: „Trei păstori se întâlniră“ și să pot spune cu graiul pițigăit, într'un răsuflet: „Eu sunt piticul cel mai mic“.

...Iluzii. Îmi ridic speriat capul, privesc hainele de pe mine — sunt așa de streine, Doamne! — și mă uit în oglinda ce stă întâmplător înaintea mea. Pentru întâia oară tresar și mă prinde o durere neînțeleasă, când văd că n'ochii mei nu mai e nici o urmă din seninătatea aceea nevinovată, care joacă atât de vie în ochii micilor colindători. Decepția aceasta mă doare și-mi vine nu știu cum să plâng, să vărs o lacrimă, una singură, curată și caldă. Aș vrea și nu pot. Nu, nu mai pot nici plânge. Nici plânge nu mai pot — o, ce

dureroasă e vorba asta și ce tristă. Și par'că ar fi așa de bine să pot face să-mi curgă o lacrimă, să-mi curgă, să mi se prelingă pe față în jos, ca să simt cum îmi trece prin suflet așa ca un fior, când îmi ajunge aproape de bărbie...

Radu Mărgean.

*

Romanul nostru

Cu numărul de azi începem traducerea minunatului roman „Floarea Betuliei“, datorit scriitorului Stefan Lázár.

Acțiunea acestui roman se desfășoară în veacul al șaptelea înainte de Hristos, tratând lupta desperată a Ovreilor împotriva oștilor babilonene, de sub comanda temutului Holofern.

Iudita — floarea Betuliei — se ridică, din cadrele acestui roman, ca o statuie de marmură, cu eroismul ei fără păreche, cu jertfa ei nobilă pentru patrie.

În haina ușoară a povestirii, în încurcătura măiastră a conflictelor, autorul ne desvălește un colț din lumea antică și ne plimbă, cu fantazia lui bogată și cu cunoștințele-i întinse, prin epoca de strălucire și de glorie ale unor împărații, cari s'au prăbușit de mult și n'au mai rămas nici peatră pe peatră, din falnicile momente, ce le adăpostiau, pe vremuri.

Trecutul e evocat cu atâta putere în paginile acestui roman, încât după cele dintâi pagini, uităm lumea reală, ce ne împrejmuiește și retrăim și noi zilele de mult apuse ale popoarelor din răsărit, cari nu mai trăesc azi, decât în șirurile istoriei.

Holofern, zeul temut al războiului, Iudita, femeia frumoasă și cutezătoare și tot convoiul oștenilor ce s'au războit sub zidurile Betuliei, ni se prezintă în paginile acestui roman clasic, ca pe o fermecată pânză de cinematograf. Ei nu sunt aci numai figuri seci înregistrate în câteva șiruri ale istoriei, ci oameni ca și noi; oameni alcătuiți din aceeași plămădeală ca a noastră, cu avânturi nobile și cu slăbăciuni, sbuciumându-se pentru aceleași idealuri, ce au călăuzit omenirea dintru început și o vor călăuzi și pentru viitor...

În amănuntele acestui roman, care se traduce deodată și în limbile franceză și engleză — nu intrăm; cetitorul le va gusta singur.

Ținem să împărtășim cetitorilor noștri, că traducerea românească este cea dintâi în seria traducerilor și că e datorită condeiului competent al colaboratorului nostru: *Alexandru Ciura*.

*

Stefan Lázár

— Autorul romanului nostru. —

Stefan Lázár e cel mai productiv scriitor maghiar al zilelor noastre, și e totodată unul dintre cei mai talentați romancieri, care își face cu pași siguri cale printre scriitorii vestiți ai literaturii universale. Fiu al Ardealului, s'a născut la anul 1881 în Gyergyószentmiklós, din familie veche nobilă săcuiască, și la etate de 14 ani îi apare cea dintâi poezie în tipar.

În 1903 îi apare cel dintâi volum de poezii sub titlul: „Versuri, despre o copilă cu părul auriu“. În 1906 apare al doilea volum sub titlul: „Pe pământul vestit al săcuimei“. În anul următor, al treilea, îi urmează: „Cartea durerilor“, și tot în acest an drama: „Isus“.

Cel dintâi volum e liric, al doilea epic, iar al treilea tratează teme curat sociale.

Proză începe să scrie numai în 1910, când într'un ziar din Budapesta începe să publice puternicul roman social: „Satana“. Acesta îl ridică deodată între scriitorii maghiari cei mai vestiți și mai des amintiți.

Productivitatea lui Lázár e aproape fenomenală. În decurs de 2 ani, a scris nu mai puțin ca 15 romane și 350 romanele, cu totul dar vreo 25 volume. Dintre romanele lui până acum au apărut în volum numai „Floarea Betuliei“.

Romanele: „Floarea Betuliei“ și „Flacăra veșnică“, în curând o să apară în traducere franceză și engleză.

Tăria lui Lázár stă în cunoașterea profundă a evului vechiu, în aprofundarea sufletului omenesc, în studiarea relațiilor sociale, cari toate prelucrate în focul unei fantazii bogate și răzimându-se pe tăria de fier

a unei voințe puternice să explice reproductivitatea și adâncimea spiritului său. Neîncetat studiază, ocupându-se îndeosebi cu istoria evului vechiu, cu astronomia și chimia.

Stilul lui Lázár e mai mult dramatic. Scrie propoziții scurte, aplicând ici-colo câte un epitet potrivit. Acțiunea decurge repede, și descrieri lungi nicăiri nu împiedecă firul povestirii. Limba e mai mult populară, fără afectare, potrivită istoriei ce povestește.

Dintre *romane* cele mai bune sunt: „Satana“; „Și nu ne duce pre noi în ispită“; „Floarea Betuliei“; „Paula“; „Steaua galbină“; „Flacăra veșnică“.

Dintre *novele* mai renumite sunt fabulele fantastice, în care gen stă aproape singur în literatura universală. În aceste fabule tratează câte o bucată din viața socială.

În scurt am dat caracterizarea acestui talentat fiu al Ardealului a cărui roman intitulat: „Floarea Betuliei“ l-a tradus în românește dl Ciura. Bine cunoscuta dulce limbă a dlui Ciura e recomandată cea mai strălucită al acestui cap de operă, care apare de azi înainte în coloanele „Cosinzenei“.

Simion Gocan.

*

RĂVAȘ

Lasă gândurile negre,
Și scrisorile le lasă;
Alte-s vremurile-acuma
Dragă doamnă preuteasă.

Eu mă mir, că blându-ți suflet
Spre plânsoare se îndreaptă,
Când ai dat așa dovadă,
Cât poți fi de înțeleaptă.

Doar știai, că visătorii,
Robii veșnici ai durerii,
N'au nimica niciodată,
Decât visuri și mizerii

Și gândiri ce se frământă,
Ca 'ntr'un vuiet cataractic
Făurind la idealuri
Fără pic de spirit practic.

Tu erai din altă stofă:
Duh pătrunzător și viu,
Lustruit în școli înalte,
Prin Brașov, pe la Sibiiu.

Lângă mine, biet pribeagul
Dus de vânt din țară 'n țară,
Ce avânt putea să-și afle
Mândra-ți artă culinară?

· · · · ·

Lasă 'n pace deci trecutul
Și scrisorile le lasă
Alte-s vremurile-acuma,
Dragă doamnă preuteasă.

I. COSTA

*

Războirea Harapilor

Harapii din Africa au o mulțime de obiceiuri ciudate, de cari Europeanul civilizat râde cu o satisfacție nevinovată adeseori. Un călător german descrie acum într'o revistă așa niște obiceiuri interesante despre felul de războire al Harapilor din Africa, de care îți vine într'adevăr să zimești, atâta sunt de primitive.

— Când am ajuns cu expediția la râul Cvana — zice călătorul german — pe cel dintâiu sat l-am aflat pe picior de războiu. Pricina războiului eră, că locuitorii din satul vecin uciseseră o femeie și un bărbat dela ei din sat. Abia am poposit cam un cias, și am auzit deodată un strigăt, care chema la arme. Războiții dădură navală din colibe și porniră spre pozițiile dușmanului, care se află după o colină, cam la 300 de metri. De-o tactică de războiu aici nici pomană nu eră. Se luptă fiecare, cum îi trezneă prin minte și cum îi venia mai bine la socoteală. La 'nceputul luptei un băiat de vre-o 16 ani o luă la fugă înainte și văzù o femeie din tabăra potrivnică, care culegea cartofi. Încunoștință îndată pe ai săi despre descoperire, și la asta o mare parte a oștirii începù să alerge într'acolo. Ajungând la femeie, unul o lovește în cap și o doboară la pământ. Acesta fu semn rău pentru dușmani, căci începură a-și perde curajul și o luară la fugă. Abia câte unul doar se mai apropiă de tabăra vrășmașă și trimitând câte o săgeată asupra acesteia, o luă apoi iară la fugă. Ca să scoată pe dușman din ascunizș, se împrăștiară în cete mărunte, dar apoi iute și degrabă se făcură ciorobor din nou... Trupele de rezervă

le aveă fiecare oaste după o colină. Soldații aveau îmbrăcăminte grea și purtau scuturi de lemn, prin care nu puteă străbate săgeata... Se vedeă, că li-e neplăcut, că un alb le privește lupta, dar nu cutezau să grăiască nici o vorbă, căci auziseră, ce comedie de armă am. Înspre sară m-au vizitat niște fruntași din sat și îmbiindu-mă cu daruri și făcându-mi promisiu, mă rugară să pușc un om din tabăra contrară. Le-am refuzat, firește, cu toate că-mi puseră în vedere, dacă o fac, pe cel mai grăsun porc din sat. Dimineața apoi m-am făcut nevăzut din satul Harapilor“.

*

A. P.

Abonenților noștri.

Cu numărul acesta revista noastră începe al treilea an de existență și abonamentele achitate până acum expiră. Rugăm pe onorații noștri abonenți să ne dea prețiosul sprijin și pe mai departe și să binevoiască a ne trimite de cu vreme abonamentele pe anul viitor. Condițiile de abonament și favorurile spe-

cială pe care revista noastră le face abonenților săi dela anul-nou încolo, sunt anunțate pe pagina a doua a copertei și rugăm stăruitor pe toți cetitorii noștri să binevoiască a ceti acele rânduri, cari singure sunt îndrumătoare pentru toate cele privitoare la abonarea revistei.

Abonenții noștri, cari voiesc să lege revista, dacă doresc scoarțe pentru ea, le pot comandă dela administrație pentru suma de cor. 2.20. Prețul scoarțelor să se trimită deodată cu abonamentul pe anul viitor, căci scoarțele se vor comandă numai în număr restrâns și numai pentru aceia, cari trimit prețul lor până în 15 Februarie 1913.

— Ne permitem totodată a rugă pe acei abonenți ai noștri, cari mai au ceva restanță pe anul trecut, să binevoiască a o achită și pe aceea odată cu reînnoirea abonamentului.

*

Tuturor colaboratorilor și cetitorilor noștri le dorim sărbători vesele și fericite.

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZA

A. M. Nu putem folosi nici poeziile și nici poemul alegoric. Salutări.

M. D. M. Nu suntem de părerea, că publicând lucruri slăbuțe, vă încunjurăm favorabil. Mai scrieți și când vom găsi ceva cât de cât bun, vom publica cu drag.

E. M. „Prima dvtră încercare în agrul poeziei“, cum vă esprimați, nu e izbutită. Va trebui să mai încercați mult până să puteți da ceva bun.

Novus. Abservăm și în această bucată, ca și 'n cealaltă, o scânteie de talent, dar va trebui să mai faceți deprinderi, până să ne puteți da lucruri publicabile. Deocamdată scrieți mai mult pentru dtră și numai ce credeți, că-i mai bun, trimiteți-ne și nouă.

Fr. D. Am cetit și „Îndreptarea“, și n'am aflat în ea nimic, ca s'o putem publica. E concepția simplă, iar stilul e fără de nici un colorit poetic. Ar fi mai bine să vă încercați puterile cu scrieri mai ușoare și să puneți mai multă grijă pe limbă.

R. S. D. Articolul dtale ni-a sosit prea târziu. Îl vom păstra pentru numerele viitoare. Mulțumim.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în colori, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând mareașă
clipă istorică:

Intrarea
lui Mihai Viteazu
în Alba-Iulia, la 1599.

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 esemplare, se
trimite franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI
în Sibiiu, str. Cisnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai
bune fabrici din Austria și Ger-
mania, în nuc mat sau poleit, în
lemn negru, mahagon, palisandru
veritabil, construcțiune modernă,
cadru pancerat, agrafe, moderator
etc., — se pot cumpără cu preț
foarte favorabil în depozitul
meu. Transportul și pachetarea
sunt gratuite. Școalele, reuniu-
nile de cântări și alte instituții
culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distinsă stimă

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben
Strada Cisnădiei 7.

20—20

A apărut

POEMELE
SINGURĂTĂȚII

de VICTOR EFTIMIU, autorul
neîntrecutei piese: „Înșiră-te măr-
gărite“. — Volumul elegant, pe
hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde
toate poeziile talentatului scriitor,
care într'o formă ușoară, singură
în felul ei în literatura noastră,
ne redă în versuri pline de măes-
trie și de farmec sentimentele
unui suflet de-apururi zbuciumat.

Volumul a apărut în editura
„LIBRĂRIEI NAȚIONALE“
din Orăștie — Szászváros.

Prețul unui exemplar e cor.
2.—. Pentru România Lei 2.50. —
La comandă de peste 5 esemplare
se espediază franco; iar la una de
peste 10 esemplare se dă un ra-
bat de 10% și se espediază franco.

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

CĂRȚI LITERARE:		Cor.	Cor.
<i>L. Rebreanu</i> : Frământări, nuvele	1·50	<i>Memoriile</i> dnei Steinheil	0·60
<i>A. Lupeanu</i> : De vorbă cu sătenii	0·70	<i>P. Dulfu</i> : Isprăvile lui Păcală	1—
<i>A. Ciura</i> : Amintiri, nuvele	1·60	<i>Stăncescu</i> : Basme	4—
<i>R. Rosetti</i> : Păcatele sulgerului, roman	2—	<i>Dr. Grünfeld</i> : Secretele secsuale	1—
<i>Strin</i> : Din sărmana mea grădină, poezii	1—	<i>G. Barițiu</i> : Studii și articole	1·50
<i>A. Cotruș</i> : Poezii	1—	<i>Vasile Pop</i> : Povești hazlii	1·50
<i>A. Maior</i> : Magdalena, dramă	3—	<i>Beldiceanu</i> : La un han odată	1·50
<i>D. Tomescu</i> : Acțiunea naționalistă	1·50	<i>Ecat. Steriad</i> : Carte de bucate	5—
<i>Björnson</i> : Mary, roman	1—	<i>Dr. Popovici-Lupu</i> : Agricultură	3·50
<i>Florantin</i> : Anecdote alese	0·50	<i>Filipescu</i> : Hrana vitelor	2·50
<i>A. Nicolescu</i> : Impresii	0·24	<i>Alecsandrescu</i> : Boalele la animale	2·50
<i>H. Călămăr</i> : Versuri flușturate	0·60	<i>E. Graut</i> : Vitele de rassă bovină	2·50
<i>Liviu Marian</i> : Printre stropi, schițe	1·50	<i>Em. Zarma</i> : Îngrășemintele în agricultură	2—
<i>Chiru Nanov</i> : Peste Dorna, note de călătorie	1·50	<i>Dăscălescu</i> : Cultura plantelor	1·50
<i>Dostoiewsky</i> : Amintiri din casa morșilor, roman	1·50	<i>Gh. D. Arghir</i> : Contabilitatea agricolă	1·50
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	2—	<i>N. Filip</i> : Creșterea și îngrijirea cailor	1·50
<i>M. Cruceanu</i> : Spre cetatea zorilor, poezii	1·50	<i>M. Popescu</i> : Vinul	1·50
<i>Dr. E. Sterian</i> : Educația sexelor	1·50	<i>C. S. Făgețel</i> : Copiii nopții, dramă	2·50
<i>Al. Ciura</i> : Foiletoane	1·60	<i>Gherea Dobrogeanu</i> : Neoiobăgia	3·50
<i>H. Stahl</i> : Dela manevre și alte schițe vesele	1·50	<i>Gh. Ghibănescu</i> : Cuzeștii, monogr. ist.	1—
<i>Novicow</i> : Emanciparea femeii	2—	<i>Ion Ghica</i> : Convorbiri economice I—III	7—
<i>P. Eliade</i> : Studiu despre M. Maeterlinck	1—	<i>S. Nădejde</i> : Patimi, roman	2—
<i>V. Onițiu</i> : Din cele trecute vremi	2—	” Robia banului, roman	2—
<i>Cathrein</i> : Concepția catolică despre lume	1·95	<i>H. Stahl</i> : Bucureștii ce se duc	2·50
<i>Rotică</i> : Poezii	2—	<i>Elefterescu</i> : Cartea neamului	2—
<i>I. Popescu</i> : Zori de Iulie, nuvele	2—	<i>Drăgușanu</i> : Călătoriile unui român ardelean	2·50
<i>R. Rosetti</i> : Razna, note de călătorie	3—	<i>M. Legan-Putici</i> : Sticla din urmă, comedie	0·30
<i>B. Dumbravă</i> : Haiducul, roman	2—	<i>V. Stoica</i> : Scrisori, piesă trad.	0·30
<i>T. Mera</i> : Din țări streine	2—	<i>Dr. Bianu</i> : Dicționarul sănătății	14—
<i>Alessiu</i> : Cultura legumelor	2·75	<i>Dr. Lupăș</i> : Monografia lui Șaguna	7—
” Cultura arborilor roditori	2·25	<i>Murnu</i> : Confimporanii noștri, caricaturi	4—
” Creșterea pasărilor	1·50	<i>Mehedinți</i> : Cătră noua generație, articole	1·50
<i>Maior</i> : Făt frumos, dramă	2—	<i>Eraclie Sterian</i> : În noaptea nunții	1·50
<i>Topo</i> , poveste pentru copii	3—	<i>D. Gherea</i> : Critice III.	4—
<i>N. Ținc</i> : Rime vesele, monoloage	1—	<i>E. Lovinescu</i> : Critice I. II.	6—
<i>Ion Agârbiceanu</i> : Schițe și povestiri	2—	<i>C. Moldovan</i> : Cetatea soarelui, poezii	8—
<i>Florini</i> : Povești populare	2—		
<i>Stall</i> : Ce-ar trebui să știe ori ce băiat	1—	NOTE PENTRU PIAN:	
<i>I. Botez</i> : Din civilizația engleză	3—	<i>Dr. Domide</i> : Înșiră-te mărgărite, partitura	5—
<i>Gh. din Moldova</i> : Versuri și proză	2—	” ” ” ” ” vocile	12—
<i>Brătescu-Voinești</i> : În lumea dreptății	2—	<i>I. Harșia</i> : Hora	2—
<i>Brătescu-Voinești</i> : Întunec și lumină, schițe	2—	<i>Brediceanu</i> : Doine și cântece, I.—IV. à	4—
<i>Ion Pillat</i> : Visări păgâne, poezii	1·80	” Jocuri românești I.—IV. à	4—
<i>Dr. E. Nicola</i> : Confagiuni venerice	1·50	” La șezătoare	8—
<i>Caragiale</i> : Schițe noi	1·50	” Preludiu și Hora	7—
<i>Dracinschi</i> : Poezii	2·50	” Aurora	2—
Carmen saeculare al soc. P. Maior	2—	” Rândunica	2—
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	2—	” Viorele	2—

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese novele, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dagnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Reboreanu, I. U. Soricu, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	{	pe un an 12 cor.
		pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	{	pe un an 20 „
		pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonenților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonenții cari plătesc până în 15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonenților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Alexandru Ciura: „Amintiri“ . . . . „ 1.60
Liviu Reboreanu: „Frământări“ . . . . „ 1.50

Acest favor se acordă și abonenților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonenții vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2.—
Al. Ciura: „Amintiri“ . . . . . „ 1.60
Liviu Reboreanu: „Frământări“ . . . . „ 1.50
„Almanahul scriitorilor dela noi“ . . . „ 1.60
Ermil Borcia: „Versuri flușturate“ . „ 0.60
„Cele mai frumoase“, poezii populare „ 0.60

□ □ □

Rugăm pe toți abonenții noștri să binevoiască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prietini, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie - Szászváros.